

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Přejatá slova německého původu v japonštině

Loanwords of German origin in Japanese

OLOMOUC 2021

Sarah Karnetová

Vedoucí práce: doc. Mgr. Ivona Barešová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Přejatá slova německého původu v japonštině* vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Anotace

Práce se věnuje přejatým slovům, jež pronikla do japonštiny z německého jazyka. Cílem práce je zjistit, která slova původem z němčiny se stále ještě v japonském jazyce objevují a která naopak již plní jen historickou funkci a jsou pouze dokladem vzájemné spolupráce obou zemí. Analýza bude provedena pomocí japonského korpusu *The Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese*, do kterého jsou postupně zadávána jednotlivá slova excerpovaná ze dvou odlišných slovníků přejatých slov. Teoretická část se nejprve zabývá obecně přejatými slovy v japonštině a historií jejich přejímání a poté se zaměří na historii přejímání německých slov do japonštiny. Další část se věnuje vývoji zápisu přejatých slov a způsobu zápisu výpůjček z němčiny. Největší část práce se zabývá samotným výzkumem, ve kterém jsou všechny výpůjčky rozděleny nejprve do kategorií podle významu a poté ještě do frekvenčních skupin podle toho, jak často se v korpusu vyskytují. Na základě počtu výskytů jednotlivých slov v korpusu je vyhodnoceno, která slova se stále ještě v japonštině vyskytují a která nikoliv. Pozornost je věnována také nepoužívaným německým výpůjčkám, u kterých se navíc zkoumá, která slova je nahradila.

Klíčová slova: japonština, němčina, přejatá slova, gairaigo, přejatá slova z němčiny

Počet stran: 75

Počet znaků včetně mezer: 91 925

Počet použitých zdrojů: 36

Počet příloh: 1

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce doc. Mgr. Ivoně Barešové, Ph.D. za vstřícný přístup, trpělivost, rady, připomínky a především za čas, který této práci věnovala.

Seznam tabulek	6
Ediční poznámka	7
Úvod	8
1. Přejatá slova v japonštině	10
1.1. Odborné práce na téma přejatých slov	10
1.2. Zařazení přejatých slov v japonské slovní zásobě v porovnání s češtinou a němčinou	11
1.3. Množství přejatých slov v jednotlivých jazycích	13
1.4. Historie přejímání slov do japonštiny	14
1.5. Historie přejímání německých slov do japonštiny	17
2. Způsob zápisu přejatých slov	20
2.1. Vývoj zápisu přejatých slov	20
2.2. Ortografické a fonetické změny	21
2.3. Morfologické změny	24
2.4. Sémantické změny	25
3. Výzkum přejatých slov z němčiny	27
3.1. Metodologie	27
3.2. Výsledky výzkumu	28
3.2.1. Chemie, biochemie a fyzika	30
3.2.2. Medicína, farmacie, biologie	32
3.2.3. Horolezectví a lyžařství	34
3.2.4. Umění hudební, divadelní a literatura	35
3.2.5. Kulturně specifická slova a geografické názvy	37
3.2.6. Filozofie a psychologie	40
3.2.7. Politika a vojenství	41
3.2.8. Další nezařazená přejatá slova	42
3.3. Shrnutí výsledků	45
Závěr	49
Resumé	51
Seznam literatury a internetových zdrojů	52
Přílohy	56

Seznam tabulek

Tabulka 1: Všechna přejatá slova z němčiny.....	29
Tabulka 2: Chemie, biochemie, fyzika	30
Tabulka 3: Medicína, farmacie, biologie	32
Tabulka 4: Horolezectví, lyžařství.....	34
Tabulka 5: Umění hudební, divadelní a literatura	35
Tabulka 6: Kulturně specifická slova a zeměpisné názvy	37
Tabulka 7: Filozofie, psychologie.....	40
Tabulka 8: Politika, vojenství	41
Tabulka 9: Nezařazená slova	42
Tabulka 10: Shrnutí 1. skupiny	45
Tabulka 11: Shrnutí 2. skupiny	46
Tabulka 12: Shrnutí 3. skupiny	46
Tabulka 13: Shrnutí 4. skupiny - vybraná slova	47

Ediční poznámka

Při přepisu japonských jmen a výrazů je v textu použita česká transkripce podle publikace *Problematika české transkripce japonštiny a pravidla jejího užívání* (Barešová a Dytrtová 2014). Výjimku tvoří jména uvedená v bibliografických údajích, která jsou kvůli snadnějšímu dohledávání ponechána v transkripci anglické. Japonská jména v textu jsou uvedena v pořadí jméno – příjmení. Cizí slova jsou zvýrazněna kurzívou s výjimkou slova *gairaigo*, které je vzhledem k četnosti použití napsáno kurzívou pouze při prvním výskytu, poté je již psáno klasickým sklonem.

Ve druhé kapitole jsou použity šikmé závorky // pro fonologický zápis, v hranatých závorkách [] je znázorněn fonetický zápis, v kurzívě se vyskytují kromě cizojazyčných výrazů také hlásky a slabiky, u kterých není nutné zvýrazňovat fonologii, fonetiku ani ortografii.

Úvod

Každý národ má svou specifickou kulturu, historii, své tradice a také vlastní jazyk. Některé jazyky si mohou být velmi podobné a jiné naopak zcela odlišné. Přestože obyvatelé různých zemí nemluvili stejným jazykem, navazovali vzájemně kontakty, ať už za účelem obchodu, vojenské pomoci nebo například kvůli tomu, aby získali nové vědomosti. Japonsko zpočátku spolupracovalo jen s okolními zeměmi, jako je Čína nebo Korea, ale od ztroskotání Portugalců u ostrova Tanegašima v 16. století začalo rozvíjet obchodní a diplomatické vztahy i se Západem. S příchodem nových znalostí, nástrojů a plodin byla obohacována i samotná slovní zásoba. Japoncům se při setkáních s cizími zeměmi a kulturami stávalo, stejně jako i ostatním národům, že se dostali do situace, kdy ve vlastním jazyce neměli pro danou novou skutečnost ekvivalent. Při vytváření nového pojmenování buď vytvořili nové slovo, nebo převzali původní slovo cizího původu a přizpůsobili jeho podobu jak japonskému způsobu zápisu, tak především japonské výslovnosti. Právě tímto způsobem obohacování slovní zásoby se zabývá tato bakalářská práce.

Slovní zásoba japonštiny se skládá z původních japonských slov *wago*, která tvoří jádro japonské slovní zásoby, dále sinojaponských slov *kango* původem z Číny a slov cizího původu *gairaigo* pocházejících z jiných jazyků než z čínštiny (Shibatani 1990, Daulton 2007).¹ Obohacování slovní zásoby probíhá pomocí sémantických změn, jako jsou úžení a rozšiřování významu nebo jeho posun. Slovní zásobu rozšiřuje také tvorba neologismů a v neposlední řadě přejímání slov z cizích jazyků. Pro tuto práci jsou klíčová přejatá slova německého původu.

Přejatých slov z němčiny jistě není takové množství jako z angličtiny, tvoří jen nepatrné množství všech přejatých slov v japonštině. V období Taišó (1912–1926) byla pouze dvě slova ze 162 aktivně používaných přejatých slov německého původu (Shibatani 1990, s. 149). Je to způsobeno hlavně vzájemnými vztahy obou zemí, které aktivně netrvaly v porovnání s ostatními zeměmi tak dlouhou dobu. Proces přejímání byl velmi narušen druhou světovou válkou, po níž v roce 1945 okamžitě nastala okupace vojsky USA. V důsledku amerického vlivu bylo navíc velké množství

¹ Tento způsob členění však není jednotný. Například Irwin (2011) vyděluje i slova onomatopoického a mimetického charakteru, která ve výše uvedeném dělení jsou zařazena do *wago*. Kagejama a Kišimoto (2016) na druhou stranu při rozdělování slovní zásoby vyčleňují kromě tří hlavních kategorií navíc ještě hybridní slova *konšugo*.

německých přejímek nahrazeno těmi anglickými. Přesto se některým německým slovům podařilo v japonské slovní zásobě ukotvit, a to zejména ve formě substantiv, popřípadě výjimečně i adjektiv.

Cílem této práce je na základě slov získaných ze dvou japonských slovníků přejatých slov z let 1982 a 2013 zanalyzovat slovní zásobu přejatých slov z němčiny a pomocí japonského korpusu *The Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese* (Vyvážený korpus současné psané japonštiny) zjistit, která slova se stále objevují v psaném jazyce a jakými slovy byly nepoužívané přejímky nahrazeny.

1. Přejatá slova v japonštině

V japonštině lze přejatá slova posuzovat různým způsobem. Jak slova označovaná jako *gairaigo*, tak i sinojaponská slova jsou v podstatě slovy přejatými. Mnoho lingvistů (např. Daulton 2007, Frellesvig 2010, Irwin 2011, Kageyama a Saito 2016) striktně odděluje sinojaponská slova, tedy ta slova původem z Číny, od přejímek jiného než čínského původu. Najdou se však i lingvisté, kteří mají jiný názor. Například v Shibatani (1990) jsou sinojaponská slova i slova řazená do *gairaigo* rozebírána v souborné kapitole „Loan words“ (Přejatá slova).

1.1. Odborné práce na téma přejatých slov

Téma přejatých slov je velmi oblíbené, obsáhlé a podle mého názoru nevyčerpatelné. Čím déle se dvě kultury střetávají, tím více slov si navzájem vymění. Jazyk se stále vyvíjí a každá generace používá jazyk trochu jinak, i když se jedná stále o ten samý jazyk. Slova zanikají nebo jsou nahrazována slovy novějšími. Do běžné mluvy se dostávají slova cizího původu, která obvykle zpočátku dodržují ortografickou stránku původního jazyka, postupem času se však mohou způsobem psaní přizpůsobit cílovému jazyku. Díky globalizaci, která probíhá nepřetržitě po celém světě, zejména díky internetové síti, je zaručeno, že téma přejatých slov nikdy nenajde konce. Vždy bude možné zkoumat alespoň výpůjčky z angličtiny nebo *waseieigo*².

Tomu základnímu a nejsložitějšímu, tedy hledání zdrojového jazyka, ze kterého slova do japonštiny přišla, se například věnoval Sobei Arakawa (1977) nebo Mark Irwin (2011). Poslední dobou se nejvíce lingvisté zabývají fonologií a fonetikou, protože je velmi zajímavé sledovat přepis hlásek, které v japonštině neexistují. Za zmínku jistě stojí Haruo Kubozono (2015), který tomuto tématu věnuje poměrně velkou část ve své práci. Lingvisté ovládající i jiný jazyk než japonštinu nejčastěji provádí komparativní metodu se svým mateřským jazykem. Srovnání s angličtinou lze pozorovat například u Franka E. Daultona (2008), s němčinou a zároveň francouzštinou zase u Kathrin Dohlus (2010). Další oblastí výzkumu je i význam přejatých slov, kterým se částečně zabývá Masajoši Šibatani (1990) nebo opět Mark Irwin (2011). Občas se stává, že slovo v originálním znění má více významů, ale do japonštiny se

² Slovo napsané v *katakaně*, které se tváří jako výpůjčka z angličtiny, ale ve skutečnosti je vytvořeno Japonci (např. *sararíman* = japonský businessman údajně z ang. *salary man*).

přenese pouze jeden z těchto významů (např. *sutekki* = vycházková hůl³), nebo se význam slova může v průběhu procesu adaptace změnit (např. *arubaito* = práce na částečný úvazek⁴).

1.2. Zařazení přejatých slov v japonské slovní zásobě v porovnání s češtinou a němčinou

Pro označení přejatých slov, která pronikla do japonštiny z jiných jazyků než z čínštiny, existují vedle již zmíněného *gairaigo* další tři výrazy: *šakujógo* (vypůjčená slova), *jógo* (západní slova) a *katakanago* (slova zapsaná *katakanou*). Z prací a studií, ze kterých tato bakalářská práce čerpá, lze vyčíst, že se lingvisté většinou přiklání nejčastěji k označení *gairaigo*. Pravděpodobně si vybírají toto označení z toho důvodu, že pojmenování *šakujógo* zahrnuje všechna slova cizího původu včetně sinojaponských, *jógo* pro změnu označuje pouze slova z jazyků zemí Západu, čímž jsou vyloučena přejatá slova z korejštiny nebo moderní čínštiny. *Katakanago* by se zdálo jako vhodné označení, jelikož se přejatá slova nejčastěji zapisují právě *katakanou*, ale na druhou stranu by to vylučovalo slova, pro která se již zažil zápis ve znacích *kandži* (Irwin 2011, s. 7) nebo zápis *hiraganou* (viz kapitola 2.1). Navíc *katakanou* se nezapisují pouze přejatá slova, ale také například geografická jména a názvy fauny či flóry (Irwin 2011, s. 167).

Irwin (2011) ve své publikaci uvádí jako nejlepší výraz právě *gairaigo*. Řeší mimo jiné také to, jak přejatá slova definují jiní lingvisté. Na základě analýzy definic jiných lingvistů vytváří pro pojem *gairaigo* svou vlastní definici: „*Gairaigo je cizí slovo, které se přizpůsobilo japonské fonologii, bylo přejato do japonštiny po polovině 16. století a jehož význam je, nebo byl, srozumitelný pro běžnou společnost.*“ (tamtéž, s. 10) Irwin (2011) tuto definici dovysvětluje navíc tím, že mezi slova označovaná jako *gairaigo* řadí také přejímky z čínštiny, které byly převzaty do japonštiny po polovině 16. století. Způsob, jakým jsou v této práci zařazována přejatá slova, se shoduje s touto definicí, pouze kritérium srozumitelnosti je poněkud problematické. Přejatá slova užívaná pouze v určitém oboru nejsou vždy srozumitelná běžné společnosti. Vezměme si například

³ V angličtině se *stick* používá pro označení různých holí a tyčí, např. stařecká hůl, hokejka, řadicí páka (Shibatani 1990, s. 150).

⁴ *Arubaito* nejdříve označovalo obecně práci, poté se význam zúžil jen na akademickou práci a nyní to znamená práci na částečný úvazek (Irwin 2011, s. 52).

internetový svět. Starší generace nejspíš neporozumí všem výrazům užívaným na webových stránkách, ale na druhou stranu již delší dobu integrovaným slovům porozumí jak dítě, tak i lidé staršího věku.

Irwin (2011) dále rozlišuje kromě *gairaigo* i cizí slova *gaikokugo*. Tato slova zpravidla nejsou podrobena japonskému písmu. Často nejsou zapsána v *hiraganě* ani *katakaně*, ale v latině, a bývají srozumitelná jen pro určitou skupinu lidí (Irwin 2011, s. 10). Většinou se jedná o přejímky, které jsou v jazyce zatím jen velmi krátkou dobu a užívají se spíše sporadicky pouze ve specifických případech. Také to mohou být slova používaná v reklamách, která se spíše než vyslovují nahlas, pouze čtou (tamtéž, s. 11). Tomoda na druhou stranu tvrdí, že kategorie *gaikokugo* by měla spadat pod *gairaigo*, protože to jsou také slova cizího původu, pouze jsou nová a ještě se nachází ve fázi, kdy si zachovávají svou cizí výslovnost (Tomoda 2005, s. 13)

V českém jazyce lze slova cizího původu dělit podobně jako v publikaci Irwina (2011), a to na slova zdomácnělá, zcela adaptovaná na český pravopis, a slova cizí, která si zachovávají cizí způsob psaní stejný jako v originálním jazyce (Sochrová 2009, s. 59). Je to v podstatě stejné rozdělení jako *gairaigo* a *gaikokugo*. Zdomácnělým slovem je například *apartmán* a slovem cizím neskloňné *apartmá*. Některá slova nelze jasně zařadit do jedné či druhé skupiny, proto se můžeme setkat také s dělením podle míry přizpůsobení, na slova citátová, částečně přizpůsobená s dvojitou formou zápisu, a zcela zdomácnělá, u kterých již nemusíme na první pohled pociťovat cizí původ (Karlík et al. 2012, s. 100). V německém jazyce to funguje podobně jako v češtině. Přejatá slova se dělí na *Lehnwörter* (přejatá slova), slova plně přizpůsobená německému způsobu zápisu (např. z ang. *der Keks* = sušenka), a *Fremdwörter* (cizí slova, např. z fr. *die Chance* = šance), slova zapsaná způsobem zápisu původního jazyka (Dohlus 2002, s. 10).

Všechny tři jazyky mají při rozlišování stejný problém. Neexistuje přesná hranice, která by stanovovala, kdy je slovo již plně integrováno do jazyka a lze ho v případě japonštiny označit jako *gairaigo*, v češtině zařadit mezi zdomácnělá slova nebo v němčině do *Lehnwörter* (Dohlus 2002, s. 10–11, Irwin 2011, s. 11–13).

1.3. Množství přejatých slov v jednotlivých jazycích

Přejatá slova jsou velmi proměnlivou skupinou slov, jejichž užití se liší v závislosti na věkové skupině, oboru nebo popularitě. Navíc každý jedinec používá přejatá slova v jiné míře, proto lze podíl přejatých slov v jednotlivých jazycích zjistit pouze orientačně. S jistotou však víme, že ve všech třech jazycích jsou přejatá slova nedílnou součástí slovní zásoby a obohacují jazyk i celou kulturu.

Podle japonských slovníků vydaných v roce 1980 se předpokládá, že 10 % všech japonských slov vyskytujících se v té době ve slovnících tvořila slova přejatá (Tomoda 2005, s. 23). Nyní je tento počet pravděpodobně ještě vyšší vzhledem k narůstajícímu vlivu angličtiny ve všech oblastech jazyka. Slovníky obsahují většinou jak běžně užívaná slova, tak archaismy, které se již obvykle v komunikaci nepoužívají (tamtéž). Navíc Tomoda (tamtéž) uvádí, že z téměř 10 % přejatých slov ve *Velkém slovníku japonštiny (Nihongo Daidžiten)* z roku 1989 odborné termíny tvořily 3,25 % slov. Tato čísla vypovídají o tom, jaké množství slov se do japonského jazyka v dané době dostalo, ale neudávají nám počet aktivně užívaných slov. Výzkum zaměřený na použití přejatých slov provedl v letech 1956 až 1964 Národní institut pro výzkum japonského jazyka (*Kokuricu Kokugo Kenkjúđžo*). Po prozkoumání 90 časopisů zveřejněných v roce 1956 bylo zjištěno, že téměř 10 % slov tvořila slova cizí (Shibatani 1990, s. 142–143). Již v této době převážná většina slov pocházela z angličtiny, pouhá 3,3 % slov byla původem z němčiny (tamtéž, s. 148). Stejný výzkum byl proveden s novinami zveřejněnými v roce 1966, ve kterých počet přejatých slov dosahoval až 12,7 % (tamtéž, s. 143).

V českém jazyce je počet přejatých slov stejně pohyblivý jako v japonštině. Určitou představu o množství přejatých slov nám může poskytnout výzkum Těšitelové, která na základě 10 tisíc nejfrekventovanějších slov z českého frekvenčního slovníku (Jelínek et al. 1961) zjistila, že 1 284 slov patří do slov přejatých (Slovo a slovesnost 1990, s. 112). Do tohoto počtu byla zahrnuta také slova latinského původu jako například slovo škola, pro které ani jiné označení v češtině nemáme, proto výzkum českých přejatých slov nelze zcela porovnávat s výzkumy provedenými v Japonsku.

V německém jazyce se vyskytuje v poslední době velké množství cizích a přejatých slov, a to nejen v mluvě mladých lidí, ale také v beletrii či odborných přednáškách.

Také v němčině má velký vliv na slovní zásobu stejně jako v japonštině jazyk anglický. Při překládání anglických knih do němčiny je například běžné ponechávat titul knihy v anglickém znění. Anglicismy se v komunikaci používají jak v originální podobě, tak se také můžeme setkávat se snahou vytvářet z anglických sloves slovesa německá a plně je zakomponovat do německé slovní zásoby. Tvrdí se, že přejatá slova tvoří v němčině až 20 % slovní zásoby. Podíl přejatých slov v novinových článcích se pohybuje kolem 8 až 9 %. Panuje tedy myšlenka, že německý jazyk by se bez přejatých slov již neobešel (Rackl 2012, s. 4).

1.4. Historie přejímání slov do japonštiny

Proces přejímání do japonštiny začal v podstatě již v 5. až 6. století během prvních kontaktů s Čínou. Čínská slova se do japonského jazyka dostávala ve třech fázích. První vlna slov přišla spolu s představením buddhismu v Japonsku, který sice přinesli Korejci, ale své znalosti čerpali z čínských knih. Ve druhé fázi přispěli obohacování slovní zásoby převážně studenti a úředníci, kteří se v období Nara (710–794) vydali studovat do Číny. Třetí vlna propukla ve 14. století zejména díky příchodu zen buddhismu, jehož poznatky byly Japoncům předány skrze Čínany (Shibatani 1990, s. 120–121). Slova přejatá z čínštiny v této době se však řadí do sinojaponských slov, která jsou zapisována čínskými znaky *kandži*, tudíž u nich nedocházelo k procesu přizpůsobení se japonskému písmu. Na počátku období Meidži byly čínské znaky, které již byly v japonštině zavedeny, také používány pro vytváření překladu anglických slov. Tímto způsobem bylo například vytvořeno slovo společnost *šakai* (社会 z ang. *society*), které se skládá ze znaků 社 označující společnost nebo sdružení a 会 znamenající setkání.⁵ I tato slova se řadí do *kango* (tamtéž, s. 145).

Za počátek lexikální výměny se v Japonsku pokládá ztroskotání Portugalců u ostrova Tanegašima v roce 1542. Tímto, dalo by se říci, omylem, započalo nejen navazování obchodních a diplomatických vztahů se Západem, ale odstartovala také vzájemná jazyková výměna, kterou lze podle Irwina (2011, s. 23) rozdělit do tří fází.⁶

⁵ Anglická slova se v této době přejímala pomocí znakových složenin, a proto, ačkoli samotný znak 社 znamená společnost, bylo nutné přidat ještě další znak, aby nedošlo k záměně významu, protože 社 znamená jiným čtením také svatyně.

⁶ Existují i jiná rozdělení. Například Frellesvig (2010) rozděluje proces přejímání do tří vln podle časové linie: před obdobím Meidži, od začátku Meidži do konce 2. světové války a od konce 2. světové

První fáze probíhala od ztroskotání portugalské lodě u ostrova do poloviny 17. století. Během této doby byla japonština nejvíce ovlivňována portugalštinou. Příjezdem Františka Xaverského v roce 1549 započaly jezuitské misie na území Japonska, díky nimž se do japonštiny začala dostávat slova portugalských misionářů. Misionáři se nejprve pokoušeli vysvětlit křesťanství pomocí japonských slov, ale to se jim nepodařilo, protože se většina Japonců přikláněla k buddhismu a slova, která misionáři použili, nebylo možné užívat ve spojení s křesťanstvím. Rozhodli se tedy vypůjčit si slova z portugalštiny. V této době se například přejalo pojmenování pro křesťana (*kirišito*, dnes známé jako *kirisuto*) nebo boha (*deusu*) (Irwin 2011, s. 30–31). Portugalce následovaly i další národy, a proto se na území Japonska brzy objevili i Španělé, Holanďané a Britové, jejich rodný jazyk však neměl takový vliv na slovní zásobu, jaký měla portugalština.

Druhá fáze začala v roce 1639, kdy se tehdejší japonská vláda rozhodla pro politiku izolace a znemožnila téměř všem západním zemím vstoupit na území Japonska. Jen několik národů dostalo výjimku, ty však směly kotvit pouze několikrát do roka v jednom jediném přístavu uměle vytvořeného ostrova Dedžima. Obchodovat s Japonskem i v době uzavření země mohli obyvatelé Číny, Koreje a Rjúkjú⁷. Z Evropanů pak směli v době izolace s Japonci komunikovat jen Holanďané, a to proto, že se nikdy nepokusili o jakoukoli náboženskou činnost (Dohlus 2002, s. 5). Měli to privilegium, stejně jako další tři zmíněné národy, kotvit na Dedžimě, ale museli dodržovat určitá pravidla, aby jim nebylo toto privilegium odebráno. Holanďané se například nesměli učit japonsky a za účelem obchodu směli připlouvat pouze muži. (Irwin 2011, s. 36).

Toto období mezi roky 1639 a 1854 je charakteristické holandskými vědami *rangaku*. Na počátku izolace bylo zakázáno vlastnit západní knihy, natož se cokoliv ze Západu učit. Později, v roce 1720, šógun Jošimune Tokugawa tento zákaz zrušil a poslal první učně na Dedžimu, aby se naučili jazyk kupců a vstřebávali znalosti z Evropy (tamtéž). Vědám, které se věnovaly Evropě a znalostem z Evropy, se říká holandské, protože se Japonci domnívali, že je vstřebávají pouze od Holanďanů

války do současnosti. V této práci je kladen důraz více na druh jazyka než na dobu, a proto je použit způsob podle Irwina.

⁷ V 17. století ostrovy Rjúkjú ještě nebyly pod správou Japonska, byly anektovány až v roce 1879 (Reischauer a Craig 2000, s. 87).

(Reischauer a Craig 2000, s. 102). Avšak na palubách lodí připlouvali také Němci a Angličané (Kast 2004a, s. 62), a protože všechny tři jazyky patří do germánské jazykové skupiny, je původ některých slov je dodnes sporný (Irwin 2011, s. 40).

Slova přejímaná v této době rozděluje Irwin (2011) do dvou skupin; na slova z oblasti medicíny a vědy a na slova používaná při obchodování. Do první skupiny patří například cholera (*korori*, z čehož později vznikl dnešní výraz *korera*) nebo pojem z chemie zásada (*arukari*). Do stejné skupiny můžeme zařadit i slovo označující onemocnění tyfus (*čifusu*), u něhož ale nemůžeme s jistotou říct, zda pochází z německého *Typhus* nebo holandského *tyfus* (Irwin 2011, s. 38–40). Ve druhé skupině jsou nejznámějšími slovy káva (*kóhí*) nebo pivo (*bíru*). V této době bylo dokonce převzato i slovo Německo (*Doicu*) (tamtéž, s. 38–39).

Třetí fáze byla a stále ještě je ze všech nejmarkantnější. Díky příplutí komodora Matthewa C. Perryho a otevření země ve druhé polovině 19. století přijížděly do Japonska různé národy, ale hlavně sami Japonci konečně směli cestovat. Ihned toho využili v 70. letech účastníci Iwakurovy mise a spolu se znalostmi přivezli z Ameriky, Evropy, Afriky i Asie také nová cizí slova, která bylo nutné integrovat do japonské slovní zásoby, pokud chtěli uplatnit v některých oblastech, například ve vzdělání nebo v právu, poznatky ze Západu (tamtéž, s. 40). Do okupace jednotkami USA do japonštiny pronikaly výpůjčky z němčiny, francouzštiny, angličtiny, dokonce i z italštiny a ruštiny. Francouzštinu, ruštinu i němčinu bylo dokonce možné se učit ve škole (tamtéž, s. 43). Po konci druhé světové války začal zejména kvůli okupaci prováděné jednotkami USA sílit vliv angličtiny, ten trvá dodnes.

Japonština přebírá slova cizího původu z různých oblastí, ale obecně lze říci, že u každého jazyka má oblíbenou jinou oblast (Shibatani 1990, s. 149). Například z němčiny bylo přejato nejvíce slov z medicíny, chemie nebo horolezectví. Francouzština naopak propůjčila slova z umění a módy. Náboženské termíny pochází ze španělštiny a portugalštiny. Holandština pomohla, podobně jako němčina, v medicíně a chemii, italština v hudbě (Irwin 2011, s. 32–53). Anglický jazyk mezi ostatními vyniká. Anglické přejímky se objevují ve sportu, v kulinářství, informační technologii, ekonomice, zkrátka téměř v jakékoli oblasti lze zpozorovat slova anglického původu.

1.5. Historie přejímání německých slov do japonštiny

Stejně jako většina jazyků, ze kterých japonština v minulosti čerpala, ani němčina neprolomila vliv angličtiny, který působí od roku 1945 ve všech oblastech. Množství uvedených slov ve slovnících přejatých slov se může zdát velké, ale ve skutečnosti jsou to většinou termíny užívané jen v určitém oboru a nejsou součástí slovní zásoby běžných lidí. Některá slova jsou také zastaralá nebo byla nahrazena přejímkami z angličtiny.

První německá slova se do japonštiny dostala již v 17. století během více než dvoustleté izolace země. Ačkoli měli povoleno kotvit u Dedžimy pouze Holanďané, v rámci Holandské východoindické společnosti připlouvali na palubách také němečtí lékaři a fyzici. Prvním Němcem zaměstnaným u společnosti byl údajně chirurg Caspar Schamberger, kterému bylo dokonce dovoleno vzdělávat Japonce v oblasti chirurgie (Kast 2004a, s. 62–63). V této době, kdy země oficiálně nepřijímala žádné cizince, to bylo velmi neobvyklé. Stejné privilegium získal také známý lékař a přírodovědec Engelbert Kaempfer, který dokonce dostal za úkol vzdělávat mladého Japonce a poskytnout mu znalosti z evropské medicíny. Během svého pobytu zprostředkoval Japoncům znalosti nejen z medicíny, ale také z astronomie a matematiky (Kraas a Hiki 1992, s. 22), čímž připravil půdu svým následovníkům (Kast 2004a, s. 72).

Kvůli tomu, že se na ostrově s Japonci střetávali jak Holanďané, tak i Němci vydávající se za Holanďany, je původ některých slov dodnes sporný. Za symbolický počátek lexikální výměny se proto pokládá až příjezd Philippa Franze von Siebolda, který v roce 1823 připlul, stejně jako jeho předchůdci, na palubě holandské lodi. Ačkoli neuměl holandsky, měli jej Japonci za Holanďana (tamtéž, s. 76). Tento německý lékař je považován za prvního Evropana, který oficiálně mohl učit v Japonsku medicínu. Kromě odborných termínů z medicíny obohatil japonskou slovní zásobu také o termíny z chemie, biologie a fyziky (Dohlus 2002, s. 7). Nepřímo se také přivezením gramatických učebnic a svým působením v Japonsku zasloužil o výuku německého jazyka, protože Icuki Ičikawa, jeden z jeho studentů, je považován za zakladatele studia němčiny na japonských školách. Šest let po svém příjezdu byl v období *sakoku* (politika izolování země) Philipp Franz von Siebold vyhoštěn ze země. Během pobytu mimo Japonsko publikoval v Evropě několik knih o japonské flóře a fauně. Po roce 1853 již byla japonská vláda svolnější k západním znalostem a povolila na základě působení

Siebolda vlastním lékařům osvojit si praktiky německé medicíny, a obohatit tak tradiční japonskou medicínu. Od té doby byli do země zváni různí profesoři a lékaři, aby vyučovali medicínu na univerzitách, čímž se němčina stala nejen nejdůležitějším jazykem v medicíně, ale také druhým akademickým jazykem do roku 1945 (Irwin 2011, s. 50–51).

Přejímky německého původu lze podle Irwina (2011) rozdělit do tří skupin na základě přibližného období, ve kterém byly plně zakomponovány do japonštiny. První období započalo, jak je popsáno výše, příjezdem německého lékaře a cestovatele a trvalo přibližně do první světové války. Množství lékařských termínů bylo díky německým lékařům a učitelům zahrnuto do slovní zásoby *gairaigo*. V této době v Japonsku působil také německý lékař Erwin Bälz, který je považován za spoluzakladatele moderní japonské medicíny. Dokonce byl během svého pobytu osobním lékařem samotného císaře (Neue deutsche Biographie 1953, s. 520). Vyučoval na Tokijské lékařské akademii, na které studenti již dokázali natolik dobře německy, že mohl přednášet ve svém rodném jazyce (Kast 2004b, s. 172–173). Dokladem jeho působení je také přítomnost hybridní složeniny *ベルツ水* (*berucu sui*) ve slovnících, jež označuje hojivou tinkturu na ruce, která se v Japonsku hojně prodávala (Dermatol Online 2011, s. 36).

Začátkem první světové války skončilo první období přejímání a s ním spojený počáteční velký příliv slov z němčiny. Důvodem bylo to, že se Japonsko zapojilo do války na straně Velké Británie (Dohlus 2002, s. 7). Během války se vztahy mezi Japonskem a Německem nemohly příliš rozvíjet, ale v období mezi světovými válkami se podařilo některým novým německým slovům ve slovní zásobě japonštiny uchytit. Toto druhé období je charakteristické jak lékařskými termíny, tak také množstvím slov z horolezectví a lyžování. Před druhou světovou válkou a vzájemnou vojenskou spoluprací se k Japoncům dostávala i slova s politickou tematikou. Slova z politiky se mohla do japonštiny dostat díky první ústavě Meidži (1889), která byla inspirovaná z velké části pruskou ústavou (Martin 2006, s. 33), ale také díky německým expertům, kteří pomáhali na japonských ministerstvech (tamtéž, s. 29), nebo díky japonským studentům, kteří často na konci 19. století pokračovali se studiem v Německu (tamtéž, s. 26–27). Němčina byla také stále považována za akademický jazyk a mnoho akademiků ji upřednostňovalo před jinými cizími jazyky (Haarmann 1984, s. 35–36),

proto se německé výpůjčky objevovaly i v mluvě studentů (např. *šan* = krása, krásný nebo *ribe* = láska) (Irwin 2011, s. 51–52).

Počátek třetího období je shodný s vypuknutím druhé světové války, do které Japonsko vstoupilo po boku Německa. I přes vojenskou spolupráci obou zemí nebyla vzájemná lexikální výměna příliš intenzivní (Dohlus 2002, s. 7). Největšího uplatnění dostala němčina v medicíně, kde si svou prestiž udržela do konce druhé světové války a přibližně do roku 1950 byly lékařské spisy částečně psány německy (Watanabe a Muroi 2003, s. A 3032). Po druhé světové válce se obě země z tohoto konfliktu vzpamatovávaly a byly kontrolovány okupačními jednotkami, což zapříčinilo konec vzájemných kontaktů (Cho et al. 2016, s. 2). Z důvodu okupace americkými jednotkami se rozmohl v Japonsku vliv angličtiny a německý jazyk ustoupil do pozadí. Postavení němčiny, jakožto jazyka medicíny v Japonsku stále přetrvává, a je dokonce povinným jazykem na lékařských školách v Japonsku (Kast 2004a, s. 61). Přestože mnoho studentů jezdí za studiem medicíny raději do USA (tamtéž, s. 65), některé odborné termíny si stále ponechávají svůj německý původ (Watanabe a Muroi 2003, s. A 3031).

2. Způsob zápisu přejatých slov

Japonština je v dnešní době zapisována čínskými znaky *kandži* a dvěma slabičnými abecedami, *katakanou* a *hiraganou*, přičemž každý z těchto způsobů zápisu se používá v odlišných případech. Pomocí znaků *kandži* se většinou zapisují původní slova *wago*, která tvoří základ slovní zásoby, a sinojaponská slova. *Hiragana* slouží k zápisu částic, spojek, pomocných jmen a koncovek u sloves a přídavných jmen. Ke znázornění čtení *kandži* v učebnicích, slovnících, novinách, beletrii se také využívá *hiragana*, tzv. *furigana*. *Katakanou* se zapisují mimo jiné některá onomatopoická a mimetická slova a především přejatá slova.

Kromě charakteristického způsobu zápisu se v japonštině objevují i slova zapsaná latinkou, a to většinou cizí slova a názvy nebo zkratky. Latinku přivezli do Japonska ve druhé polovině 16. století portugalští misionáři (Irwin 2011, s. 159) a používali ji k transliteraci japonských příběhů (Shibatani 1990, s. 128). Ačkoli je v současnosti stále běžnější v Japonsku na latinku narazit, například v různých reklamách, názvech produktů, textech písní (Irwin 2011, s. 159), není obvyklé v psané japonštině tento druh zápisu používat. Častěji je vidět snaha přepsat cizí slova *katakanou*. Pouze v případech, kdy je nutné zachovat zápis kvůli přesnosti, se používá latinská abeceda.

2.1. Vývoj zápisu přejatých slov

Přejatá slova se dnes do japonštiny přepisují *katakanou*, ale vždy tomu tak nebylo. V první fázi procesu přejímání (viz kapitola 1.4) se portugalská a latinská slova přepisovala *hiraganou*. V období Edo (1603–1868) během více než dvousetleté izolace se pro zápis přejatých slov skrze Holanďany používaly foneticky znaky *kandži* (Kunert 2017, s. 31), tzn. ke zvukové podobě cizího slova byly přiřazeny znaky s podobnou zvukovou stránkou bez ohledu na jejich význam. Například slovo *garasu* (sklo) vzniklo složením znaků 硝 a 子 podle jednoho z jejich možných čtení *gara* a *su* (tamtéž).

Po příjezdu Matthew C. Perryho v roce 1853 a po jeho úspěšné snaze znovuotevřít zemi začalo období modernizace inspirované západními zeměmi, a tak se spolu s novými technologiemi dostávalo do Japonska množství nových slov. Způsob zápisu přejatých slov stále nebyl jednotný, tak se používala jak *katakana*, tak i *hiragana* (tamtéž).

Po vyhlášení války USA v roce 1941 se objevila tendence vytvářet zcela nová slova, tzv. kalky, pro již přejatá slova z angličtiny, aby nebyl jejich původ tak patrný jako při zápisu *katakanou*. Tyto kalky nebyly příliš oblíbené a mnoho jich z tohoto období nezůstalo (tamtéž, s. 32). Například pro fotbal se místo v *katakaně* napsaného slova *sakká* (サッカー) měl užívat kalk *šúkjú*, který se skládá ze znaků 蹴 (kopnutí) a 球 (míč) (Irwin 2011, s. 57). Byl to jiný způsob skládání znaků než u holandských výpůjček. U těchto se kladl více důraz na význam než na výslovnost. Po skončení války se již tato tendence neprojevovala a přejímky z angličtiny se začaly zapisovat převážně *katakanou* (Daulton 2008, s. 15). Od té doby je jednou z charakteristik gairaigo právě zápis *katakanou*, který umožňuje japonštině relativně přesně vystihnout výslovnost cizích slov. V průběhu adaptace může slovo procházet kromě ortografických změn, které jsou patrné na první pohled, také změnami fonetickými, morfologickými a sémantickými.

2.2. Ortografické a fonetické změny

Během procesu přejímání, ať už do japonštiny nebo do jiného jazyka, jsou nejviditelnější ortografické změny. Jak již bylo popsáno výše, japonština je zapisována znaky, kdežto němčina používá jako všechny germánské jazyky latinskou abecedu. Při asimilaci je kladen důraz na výslovnost, a nikoli na přesný zápis původního slova, proto nejsou odlišné abecedy tak velkou překážkou. V případě japonštiny by ani nebylo možné zapsat cizí slova stejně jako jejich originál vzhledem ke své specifické struktuře slabik (Dohlus 2002, s. 25). Japonský jazyk se tvorbou slabik liší nejen od německého jazyka, ale také od angličtiny nebo češtiny. Japonština je tvořena převážně otevřenými slabikami, za uzavřenou se považuje pouze ta slabika, která končí na /N/ (např. vakcína = *wakučín*) nebo po které následuje slabika s geminátou, tzn. zdvojenou souhláskou (např. batoh = *zakku*). V cizích slovech je proto nutné zavřené slabiky rozvolňovat (tamtéž). Z tohoto důvodu dochází často k epentezi, tzn. mezi souhlásky jsou vkládány samohlásky (např. *Asparagin* = *asuparagin*).

Němčina disponuje téměř stejnými souhláskami jako japonština. Občas se liší způsob výslovnosti jednotlivých fonémů, ale v zásadě to nemá velký vliv na přepis. Největším rozdílem jsou pravděpodobně fonémy /l/ a /v/ vyskytující se běžně i v dalších evropských a neevropských jazycích. Foném /l/ je jednoduše nahrazován /r/ (např.

Gluten = *guruten*), zatímco foném /v/ se vyjadřuje buď pomocí slabik začínajících souhláskou *b* (*ba*, *bi*, *bu*, *be*, *bo*), nebo znakem pro zápis /u/ s dvěma čárkami ヴ, tzv. *dakuten*, případně pouze znakem ウ (*u*).

Větší problém představuje skutečnost, že v japonštině nelze spojit každou souhlásku s jakoukoli samohláskou. V případě řady *s* (tzn. slabik *sa*, *ši*, *su*, *se*, *so*) je tedy *si* zapisováno pomocí *ši* (např. *Pepsin* = *pepuš^hin*, ペプシン). Neznamená to, že se v japonštině s výslovností [si] nesetkáme, ale je to velmi ojedinělé. Irwin (2011, s. 84) jako jediný příklad uvádí slovo *šizun*, které sportovní komentáři občas vyslovují se [s] na začátku místo obvyklého [ʃ], aby se více přiblížili anglické výslovnosti *season* (sezóna). Stejná situace jako u řady *s* vyvstává i u znělého protějšku *z* (slabik *za*, *dži*, *zu*, *ze*, *zo*), kde je foném /z/ před /i/ realizován jako [ʒ] (např. opereta: *Singspiel* = *džingušupiru*, ジングシュピール) (Shibatani 1990, s. 165).

U řady *t* (*ta*, *či*, *cu*, *te*, *to*) vzniká problém se zápisem *ti*, ale také nelze přirozeně vytvořit *tu*. *Ti* se tedy přepisuje pomocí *či* (např. *Antithese* = *ančitéze*, アンチテーゼ) a *tu* pomocí *cu* (např. *Tuberkulin* = *cuberukurin*, ツベルクリン). U mladších přejímek je patrná snaha přiblížit se co nejvíce původní výslovnosti, proto je možné v některých přejímkách na tyto dvě, pro Japonce však nepřirozené, slabiky narazit, ale upřednostňuje se více přepis pomocí klasických slabik řady *t*. Vlivem zavedení přesnějšího zápisu je možné některá slova, obzvláště výpůjčky z angličtiny, zapisovat dvojím způsobem (např. tým: チーム *čímu* i ティーム *tímu*).

Další neúplnou řadou je *h* (*ha*, *hi*, *fu*, *he*, *ho*) a s ní související neexistující řada *f*. *Hu* zatím nelze v japonštině zapsat žádnou kombinací znaků, a proto je nahrazováno alofonem [ɸ] fonému /h/ (např. jezevčík: *Dachshund* = *dakkusufunto*, ダックスフント) (Irwin 2011, s. 71). V cizích slovech se běžně vyskytuje foném /f/ v kombinaci s jakoukoli samohláskou, a tak se také v japonštině k zápisu těchto slov místo řady *h* začala používat druhotně vytvořená řada *f* (*fa*, *fi*, *fu*, *fe*, *fo*), která se tvoří ze znaku pro zápis *fu* a znaků poloviční velikosti pro zápis samohlásek *a*, *i*, *e* a *o*. U některých přejímek je proto možné opět zaznamenat obě varianty zápisu podle toho, v jaké době byly přejímky převzaty (např. fosgen: *Phosgen* = starší varianta *hosugen* ホスゲン – novější varianta *fosugen* フォスゲン).

Pro foném /v/ byl v moderní době, obzvláště kvůli angličtině, zaveden inovativní zápis zmíněný výše. Dříve se běžně používaly k zaznamenání fonému /v/ slabiky začínající souhláskou *b* (např. *Invertase* = *inberutáze*, インベルターゼ). Konzervativci si za tímto zápisem stále stojí a některá slova jsou již natolik vžitá, že se u nich nový zápis neuchytil.

Poslední problematickou řadou slabik, v případě zápisu německých slov, jsou slabiky začínající souhláskou *w*. Japonština disponuje v dnešní době pouze znakem pro zápis *wa* a znakem pro zápis *wo*, který se však pro zápis přejatých slov nepoužívá. K zápisu znaků *wi*, *we*, *wo* se používá znak pro zápis *u* a odpovídající samohlásky poloviční velikosti (např. vídeňský valčík: *Wiener Walzer* = *Winna warucu*, ウィンナ・ワルツ). *Wu* je zapisováno stejně jako *vu* znakem ヴ (např. Kabinet kuriozit: *Wunderkammer* = *Vundákanmá*, ヴンダーカンマー).

Ačkoli je inventář německých samohlásek rozmanitější než v japonštině, nedělá zápis německých slov v tomto směru příliš velké problémy. Japonština disponuje pěti krátkými samohláskami a pěti dlouhými, které se v katakaně tvoří pomocí znaku *óonpu* ー (např. *Allergie* = *arerugí*, アレルギーー). Němčina má dohromady 15 monoftongů a tři diftongy *ei* ([ai]), *eu* ([ɔi]) a *au* ([aʊ]) (Marynchanka 2014, s. 27). Až na přehlásku *ü* ([y], [y:]) lze výslovnost všech přehlásek i dvojhlásek natolik při přepisu zjednodušit, že ani není nutné vytvářet nějaké speciální varianty zápisu. Ačkoli například výslovnost /ɛ/ ve slově *Äthylen* není totožná s klasickým japonským /e/, je slovo přepsáno jako *ečiren*, protože oba tyto fonémy se tvoří přibližně podobným způsobem (Dohlus 2010, s. 33–34). Stejně pravidlo se uplatňuje také u přehlásek *ö* ([œ, ø:]) (rentgen: *Röntgen* = *rentogen* レントゲン) a *ä* ([ɛ:]) (pohádka: *Märchen* = *meruhen*, メルヘン) nebo u dvojhlásek *eu* (neuróza: *Neurose* = *noiróze*, ノイローゼ) a *ei* (ledovka: *Eisbahn* = *aisubán*, アイスバーン) (Marynchanka 2014, s. 28). Pouze přehláska *ü* je tvořena lehce odlišně, protože ji nelze zaměnit jednoduše za [i:] nebo za často negermanisty chybně vyslovované [ʊ] nebo [u:]. Japonskému /i/ a /u/ chybí zaokrouhlení, a proto se k zápisu *ü* používá kombinace slabiky končící na samohlásku *i* a znaku poloviční velikosti pro zápis *ju* (např. chata: *Hütte* = *hjutte*, ヒュッテ). Výslovnost /j/ se podobá /i/ a /u/ dodá výslovnosti potřebné zaokrouhlení rtů (Dohlus 2010, s. 34–35).

2.3. Morfologické změny

Přejatá slova fungují v japonštině ve většině případů jako podstatná jména (Irwin 2011, s. 137), ale to neznamená, že japonština z cizích jazyků přebírá pouze slova tohoto jednoho slovního druhu. Japonština přejímá i slovesa, ale do vlastního jazyka je zakomponuje jako verbální substantiva, protože je pro ni jednodušší zapojit nesklonné podstatné jméno než sloveso, které je nutné časovat. Příkladem může být sloveso anglického původu *gipuappu* (*give up*), ze kterého přidáním japonského slovesa *suru* (dělat) vzniklo verbální substantivum *gipuappu suru* (vzdát se). Z němčiny byla převzata, až na nepatrné množství výjimek, pouze podstatná jména nebo přídavná jména, která se zapojují jako nominální adjektiva. Mezi přejatými slovy se vyskytuje i několik verbálních substantiv, která však již v němčině fungovala jako podstatná jména, tudíž i do japonské věty jsou zapojena stejně (např. zrušení: *Aufheben* = *aufuhében*).

Z některých přejatých podstatných jmen vznikají následně i slovesa. Vznikají tím, že se za přejaté podstatné jméno přidá přípona *-ru*. Jeví se poté jako slovesa *wago* končící na *-ru* a také se stejně časují. Například z *memo* (poznámka) vzniklo přidáním *-ru* sloveso *memoru* (psát si poznámky). Z německých přejímek vzniklo podobným způsobem pouze sloveso *onaruru* (onanovat). Pravděpodobně se s tímto výrazem v běžné mluvě nesetkáme a to také kvůli tomu, že se častěji používá verbální substantivum *onani suru*. Jestliže přejímka končí na *-ru* může již v tomto tvaru jako sloveso fungovat, například z *teroru* (teror, terorismus = テロル) vzniklo *teroru* (terorizovat = テロル) (tamtéž, s. 138).

Při přejímání nejsou vždy dodrženy všechny gramatické vlastnosti původního slova (Daulton 2008, s. 18). V přejímkách z angličtiny například není nijak reflektováno přivlastňování. Ve slově *barentaindé* (Den svatého Valentýna z ang. *Valentine's day*) není *s* používané v angličtině k přivlastňování nijak vyjádřeno. Stejně tak se nemusí vždy v přejatém slově objevit ani množné číslo. Slovo *sangurasu* (brýle z ang. sunglasses) například nezahrnuje morfém *s*, který vyjadřuje množné číslo (Irwin 2011, s. 141–142). Kdyby byly dodrženy všechny gramatické jevy, vznikala by příliš dlouhá a pro Japonce nepřírozená slova.

Dlouhá slova vznikají také v důsledku toho, že je během asimilace nutné u přejatých slov vkládat mezi shluk souhlásek samohlásky. Dochází proto občas již z počátku nebo v průběhu používání k jejich zkracování, nejčastěji na tři až čtyři móry (Kageyama, Kishimoto 2016, s. 176). Při krácení slov gairaigo není tolik kladen důraz na zachování významu jako u krácení *kango*, mnohem důležitější je délka. Ze slov mohou zůstat pouze počáteční slabiky nebo naopak pouze ty koncové (Daltoun 2008, s. 18), proto může být následně obtížné rozpoznat původní slovo, ze kterého bylo gairaigo převzato. U slova německého původu *arubaito* došlo časem k počátečnímu krácení a pro označení brigády se nyní může používat pouze *baito*. Slovo *Seminar* (seminář) bylo naopak zkráceno o koncovou část a lze používat pouze *seminá* nebo dokonce *zemi* místo původního pěti mórového *semináru*.

Krácení se nemusí týkat pouze jednoslovných výrazů. U sousloví občas dochází ke krácení jednotlivých částí. Například místo sousloví *dedžitaru kamera* (digitální kamera z ang. *digital camera*) lze používat pouze zkráceninu z obou částí *dedžikame* (Irwin 2011, s. 144). Z němčiny byly převzaty převážně jednoslovné výrazy nebo složeniny. U kompozit lze někdy narazit na vypuštění některé části složeniny. Například dlouhé slovo *berukušurunto* (puklina v ledovci) bylo zkráceno o první část slova na *šurunto*.

Z přejatých slov lze jednoduše se slovy z jiné vrstvy slovní zásoby tvořit hybridní slova (Daulton 2008, s. 18–19). Výpůjčky z němčiny, které se dochovaly, se pojí pravděpodobně pouze se sinojaponskými slovy (např. Alzheimerova choroba: *arucuhaimá bjó*, アルツハイマー病) nebo s dalšími přejatými slovy (např. zábavní park: *témapáku*, テーマパーク), gairaigo původem z jiných jazyků se ale mohou pojít také s ostatními vrstvami, dokonce s *wago* (např. guma: *keši gomú*, 消しゴム).

2.4. Sémantické změny

V průběhu adaptace cizí slova nemění pouze svou vnější formu, ale také samotný význam. Přejatá slova vždy nabývají významu specifického pro danou kulturu (Kay 1995, s. 71), ale málokdy je přenesen plný význam originálního slova, pokud se nejedná o něco konkrétní nebo jedinečného (např. chrom = *kuromu*). Některé výpůjčky mohou být do japonštiny asimilovány se zcela odlišným významem, než měly v originálním jazyce. Nejčastějšími sémantickými změnami je úžení a rozšiřování významu (Irwin

2011, s. 154). Při úženi přejatá slova získávají v japonštině mnohem konkrétnější význam, než měla v původním jazyce (Kay 1995, s. 71). Například přejaté slovo *ábento* by mělo v japonštině označovat pouze večer, během kterého se koná nějaká událost, kdežto původní význam německého *Abend* je mnohem širší, označuje obecně jakýkoli večer. Některá slova se používají výhradně v kontextu západní kultury (tamtéž). Klasickým příkladem je v katakaně napsané *raisu* a sinojaponské slovo *gohan*. Obě slova znamenají rýže, ale každé se používá pro označení jiného typu rýže. Pouze výrazem *gohan* může být nazván typicky japonský pokrm obsahující rýži. Ještě užší význam má přejímka z němčiny *abitua* (maturita), která se vztahuje pouze k Německu.

Sémantické změny mohou probíhat i u již asimilovaných slov. U přejímky německého původu *arubaito* se význam změnil hned třikrát. V roce 1914 se používala pro označení práce jako takové, v roce 1925 se touto výpůjčkou označovala akademická práce a v roce 1934 nabylo slovo *arubaito* dnešního významu práce na částečný úvazek (Irwin 2011, s. 52). U některých přejatých slov se nemusí změnit jejich význam, ale mohou být celá nahrazena slovem původem z jiného jazyka. Pro označení nemocniční postele bylo nejprve převzato v roce 1872 *betto* původem z němčiny, ale později bylo toto *gairaigo* nahrazeno slovem anglického původu *beddo*, které se do japonštiny dostalo až v roce 1887 (tamtéž, s. 51). Přejatá slova nemusí být nutně nahrazována přejímkami anglického původu, ale od okupace jednotkami USA je to poměrně časté.

3. Výzkum přejatých slov z němčiny

3.1. Metodologie

Předmětem mého výzkumu jsou přejatá slova z němčiny, která jsem získala ze slovníků přejatých slov *Kadokawa gairaigo džiten* (Arakawa 1982), ve kterém se nachází 27 tisíc hesel, a *Katakana gairaigo rjakugo džiten* (Horiuchi 2013), který obsahuje 40 tisíc hesel. Byly zvoleny dva slovníky vydané v odlišném období, aby bylo možné získat co největší množství výpůjček. Překlady slov byly vytvořeny na základě významů uvedených ve slovnících přejatých slov, případně pomocí internetových slovníků *Jisho* a *WaDoku*.

Analýza byla prováděna pomocí japonského korpusu *The Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese*⁸, který je dostupný online přes webovou aplikaci *Chunagon*. Korpus tvoří texty z knih, novin, časopisů, blogů na webových stránkách, obchodních zpráv, učebnic, právních dokumentů a dalších písemných zdrojů, které byly publikovány mezi roky 1976 až 2006 (Maekawa 2008, s. 101). Sesbírání slova jsem zadávala jedno po druhém do korpusu a sledovala jsem počet výskytů u každého slova. Do tabulky jsem následně zaznamenala výsledky výskytů, na základě kterých jsem vyhodnotila, která slova se běžně vyskytují v psané japonštině i v současné době.

Pokud se nějaké slovo v jednom zdroji vyskytuje vícekrát, je zaznamenáno pouze jednou, aby nebyly výsledky zkresleny. Jestliže se nějaké slovo skládá z více slov, která jsou oddělena pomocí *•* (*nakaguro*), pokládá se varianta s i bez *nakaguro* jako jedno slovo (např. sodíková výbojka: *natoriumu ranpu* ナトリウム・ランプ se počítá stejně jako *natoriumuranpu* ナトリウムランプ). U některých přejatých slov došlo k morfologickým změnám a je u nich možné používat více variant, ty vycházejí z jednoho stejného slova. V takovém případě je vždy počítána pouze nejčastěji se vyskytující varianta. Například do celkového počtu je započítáno slovo *tero* (teror, terorismus) a nikoli původní varianta *teroru*, protože zkrácená forma se vyskytovala mnohonásobně častěji.

⁸ Dostupné z:

https://chunagon.ninjal.ac.jp/auth/login?service=https%3A%2F%2Fchunagon.ninjal.ac.jp%2Fj_spring_ca_s_security_check%3Bjsessionid%3D539F4FA8FE14D5B65A70582637856EC3

V případě, že se některá přejatá slova původem z němčiny v korpusu zcela nevyskytovala nebo u nich bylo zaznamenáno pouze několik výskytů, byla tato slova v korpusu porovnávána s přejatými slovy původem z jiných jazyků, případně s *kango* nebo původními slovy *wago*, která nesou podobný význam jako daná slova z němčiny. Cílem tohoto kroku bylo zjistit, která slova se používají místo nepoužívaných německých přejatých slov nebo jsou častější než výpůjčky z němčiny. Tato slova jsem opět vyexcerpovala buď ze slovníků přejatých slov, nebo jsem je vyhledala ve výše uvedených internetových slovnících.

3.2. Výsledky výzkumu

Z mladšího slovníku bylo excerpováno přes 450 slov, ze staršího slovníku byla vybrána pouze ta slova, která nebyla zaznamenána v mladším slovníku. Dohromady bylo tedy excerpováno téměř 800 slov německého původu. Kompletní seznam slov je uveden i se samotnými výsledky výzkumu v příloze na konci práce. Při pohledu na celý seznam se může zdát, že bylo z němčiny převzato velké množství slov, ale v běžné řeči se s většinou výrazů nesetkáme. Navíc to, že byla slova zaznamenána ve slovníku, automaticky neznamená, že se natrvalo v jazyce uchytila. Jak již bylo v práci zmíněno, slovní zásoba přejatých slov podléhá vývoji a často se stává, že některé výrazy se v jazyce ukotví pouze na určitou chvíli a poté jsou nahrazeny slovy jinými nebo úplně z jazyka vymizí. Na druhou stranu dochovaná slova plní historickou funkci. Vypovídají o vlivu jedné kultury na druhou a mohou nám doložit, ve kterých oblastech se dané dvě kultury střetávaly. Proto je přínosné znát také původ internacionalizmů, které jsou velmi podobné ve více jazycích.

Ve slovníku byla zaznamenána všemožná slova. Ve starším slovníku se v několika případech jedná o archaismy, které již byly nahrazeny slovy novějšími. Některé výrazy dokonce označují věci, chemické látky nebo například měrné jednotky, které se používaly v minulosti a dnes se s nimi již nesetkáme. Mnoho slov v obou slovnících lze také označit jako odborné výrazy nebo se řadí do slovní zásoby pouze určité skupiny lidí. Přestože jsou v korpusu, jak již z jeho názvu vyplývá, rovnoměrně zastoupeny všechny druhy žánrů, nelze očekávat, že se například slova jako *arugon* (argon) nebo *pikkeru* (cepín) budou v korpusu objevovat stejně často jako například velmi běžné slovo *enerugí* (energie). Výsledky jsou proto ovlivněny faktem, že o některých skutečnostech se píše častěji než o jiných. Z toho důvodu dochází i u všeobecně

známých slov jako například *nikočín* (nikotin) k tomu, že u nich není v porovnání s jinými slovy zaznamenáno tolik výskytů, ačkoli jsou známá nebo pro ně v japonštině neexistuje jiný ekvivalent.

Mezi přejatými slovy najdeme i názvy firem, značek, událostí a jména literárních postav typických pouze pro Německo, popřípadě Rakousko či Švýcarsko. Kromě názvů chemických látek a nemocí nebyly do výzkumu zahrnuty žádné další názvy ani jména, protože u nich nelze úplně hovořit o přejímání, ale spíše pouze o snaze daný název transkribovat, aby nemusela být v textu použita latinka a zároveň bylo jasnější, jak se dané slovo vyslovuje. Je u nich v podstatě žádoucí ponechat si svůj cizí původ, aby bylo lépe rozpoznatelné, že se jedná o název. Názvy by bylo možné zahrnout do výzkumu, pokud by se jednalo o tzv. apelativizaci (Schmiedtová 2010, s. 91–92), ale k tomu zatím u německých výpůjček, alespoň u těch do tohoto výzkumu zahrnutých, nedošlo.

Každá podkapitola má obdobnou strukturu. U přejatých slov byla pozornost soustředěna na počet výskytů, proto jsou v každé podkapitole uvedena nejprve slova z první skupiny, která se v korpusu objevila nejčastěji, a poté až ta méně se vyskytující. Pokud se v určité kategorii některá skupina nevyskytuje, například v dané kategorii nenajdeme slovo, které by se vyskytovalo více než tisíckrát, je tato skupina vynechána, ale číselné pojmenování skupin zůstává, tzn. v uvedeném příkladu je popisována druhá skupina.

V následující tabulce jsou obecně znázorněny výsledky, které jsou podrobněji rozebrány v podkapitolách. Tatáž tabulka, avšak pouze s čísly týkajícími se té dané kategorie, je pro lepší orientaci čtenáře uvedena na začátku každé podkapitoly.

Tabulka 1: Všechna přejatá slova z němčiny

Celkem slov	775
1. skupina (1000 a více výskytů)	9
2. skupina (100 a více výskytů)	23
3. skupina (50 a více výskytů)	27
4. skupina (do 50 výskytů)	326
5. skupina (0 výskytů)	382
* u 8 slov nebylo možné zjistit počet ⁹	

⁹ Slova, u kterých nebylo možné zjistit počet výskytů, se zapisují stejně jako jiná slova s odlišným významem, např. *ストック* (*sutokku*) může znamenat lyžařské hůlky (z něm. *Stock*) i sklad nebo akcie (z ang. *stock*). V korpusu nelze tato slova nijak oddělit, protože mají grafickou stránku úplně stejnou, proto nebylo možné určit přesný počet.

Japonština občas přejímá slova z určitého jazyka pouze z některých specifických oblastí (viz kapitola 1.4). V případě němčiny je možné rozdělit přejatá slova dle sémantického hlediska do sedmi tematických oblastí. Jednotlivé kategorie jsou za sebou řazeny podle množství slov, od nejpočetnější kategorie po nejméně zastoupenou. Poslední kategorie obsahuje zbývající slova, která nebylo možné zařadit do žádné z ostatních tematických oblastí. Ačkoli obsahuje nejvíce slov, je uvedena až jako poslední, protože tvoří výjimku.

3.2.1. Chemie, biochemie a fyzika

Tabulka 2: Chemie, biochemie, fyzika

Celkem slov	168
1. skupina (1000 a více výskytů)	1
2. skupina (100 a více výskytů)	5
3. skupina (50 a více výskytů)	10
4. skupina (do 50 výskytů)	103
5. skupina (0 výskytů)	47
* u 2 slov nebylo možné zjistit počet výskytů	

Výrazy související s chemií tvoří v japonštině největší část přejatých slov z němčiny. V této kategorii najdeme i slova z biochemie, která se svým charakterem nachází na pomezí biologie a chemie, a také z fyziky, protože některé její obory se s těmi chemickými překrývají. Tato kategorie obsahuje často velmi odborná slova, u kterých není zaznamenáno příliš mnoho výskytů, i v případě, že pro ně v japonštině neexistuje jiný ekvivalent a jsou používána výhradně daná přejatá slova. Například slovo ethyl nelze v japonštině nazvat jinak než přejatým slovem z němčiny *eciru*, ale bylo u něho zaznamenáno necelých dvacet výskytů.

V této kategorii nalezneme pouze jedno slovo, které mělo více než tisíc výskytů, ale zároveň je tím nejčastěji se vyskytujícím slovem ze všech přejatých slov z němčiny. *Enerugi* (energie) svým významem překračuje hranice fyziky a užívá se i v různých dalších kontextech, ať už s lidskou silou, aurou, elektronikou nebo energií z jídla. Z němčiny bylo dokonce převzato příbuzné slovo *enerugišu* (energetický), jež se

v korpusu jako jedno z mála přídavných jmen německého původu vyskytovalo více než padesátkrát.

Do druhé skupiny patří převážně základní chemické prvky jako *uran* (uran), *natoriumu* (sodík), *kuromu* (chrom) a *čitan* (titan). Také zde najdeme chemikálii *sučiróru* (styren), jež je uváděna také jako *sučiren* z anglického slova *styrene*, avšak v korpusu se mnohem častěji vyskytovala přejímka původem z němčiny.

Výrazy ve třetí skupině označují z velké části různé chemické látky a sloučeniny. Patrně lidé o všech těchto látkách běžně nevědí příliš mnoho podrobností, ale jistě se s jejich názvy již ve škole, popřípadě v běžném životě setkali. Například *nikočin* (nikotin) je škodlivá látka, kterou do svého těla vdechují všichni kuřáci, ať už v cigaretách nebo dýmkách. Další škodlivou látkou je *metan* (methan), ten zdraví lidí neohrožuje přímo, ale škodí prostředí, ve kterém se lidé nachází. Ve výčtu škodlivých látek bychom mohli pokračovat také výrazem *etanóru* (ethanol), kapalinou obsaženou v alkoholických nápojích, škodlivou po požití většího množství. V této skupině najdeme dále chemické sloučeniny *uretan* (uretan) a *esuteru* (ester), ale také další chemický prvek *bariumu* (barium). Dokonce jedna celá skupina chemických prvků *harogen* (halogeny) je pojmenovaná přejatým slovem z němčiny. Téměř sto výskytů bylo zaznamenáno také u slova *geru* (gel), které by bylo možné zařadit také do medicíny nebo biologie. *Geru* je velmi podobné slovu *džeru*, které pochází z anglického slova *gel*. Přejímka z angličtiny se v korpusu objevila častěji, přesto se můžeme ve stejných případech setkat i s německou výpůjčkou. Padesát výskytů bylo zaznamenáno také u hormonu *hisutamin* (histamin).

Ze zbývajících výrazů se ta slova, která byla zaznamenána v později vydaném slovníku, v korpusu většinou alespoň několikrát vyskytla, ale mezi slovy uvedenými ve starším slovníku najdeme již převážně opravdu odborné výrazy, které se v korpusu často vůbec neobjevily. Čtvrtá skupina obsahuje další chemické prvky, *arugon* (argon), *jódo* (jód) a *gerumaniumu* (germanium), a také zde najdeme v současné době z hlediska zdraví poměrně hojně diskutovaný *guruten* (gluten). Z těch známějších chemických látek lze uvést například *metanóru* (methanol), *ečiren* (ethylen), *mečiru arukóru* (methylalkohol), *ečiruarukóru* (ethylalkohol), ale také další kapaliny či pevné látky jako *fenóru* (fenol), *ečiruéteru* (ethylether), *ečirengurikóru* (ethylenglykol) nebo *kurorohorumu* (chloroform). Z němčiny také pochází *kókus* (koks), *nitoro* (nitro) nebo

šáre (Petriho miska). Některé termíny původem z němčiny jako například *hijosučiamin* (hyosciamin) nebo *tetorodotokišin* (tetrodotoxin) jsou natolik odborné, že se s nimi setkáme pravděpodobně jen v odborné literatuře a jen v jednotkách případů v korpusu. Do čtvrté skupiny se řadí četností výskytů většina biochemických výrazů, například hormon *esutorogen* (estrogen) nebo také *pepučin* (peptin), *ripáze* (lipáza), *gurikógen* (glykogen) a *amiráze* (amiláza). Najdeme zde také další fyzikální výrazy, například jednotky *gausu* (gauss), *ómu* (ohm) nebo *rukusu* (lux).

3.2.2. Medicína, farmacie, biologie

Tabulka 3: Medicína, farmacie, biologie

Celkem slov	133
1. skupina (1000 a více výskytů)	3
2. skupina (100 a více výskytů)	7
3. skupina (50 a více výskytů)	6
4. skupina (do 50 výskytů)	54
5. skupina (0 výskytů)	61
* u 2 slov nebylo možné zjistit počet výskytů	

Němčina hrála a stále ještě hraje velkou roli v japonské medicíně. Byli to právě němečtí lékaři a profesori, kteří se zasloužili o vznik moderní medicíny v Japonsku a její výuku na japonských vysokých školách. Dokladem dlouhodobé a výrazné spolupráce obou zemí v této oblasti nám je přes sto dochovaných slov z medicíny, biologie a farmacie.

Mnoho výrazů z této oblasti se vyskytuje pouze v odborném prostředí, podobně jako v případě předchozí kategorie, a proto na ně v psané podobě nenarazíme tak často jako například na velmi všeobecné slovo *arubaito* (práce na částečný úvazek). Zpravidla se největší počet výskytů v korpusu objeví u těch slov, která lze použít i v každodenním životě, proto je pravděpodobně největší počet výskytů zaznamenán právě u slova *uirusu* (virus)¹⁰. Toto slovo se může v jazyce objevit i v dalších variantách například *virusu*, *bairasu*, *birusu*, avšak v počtu výskytů převládá varianta *uirusu*. Více než tisíc výskytů bylo zaznamenáno také u slov *horumon* (hormon) a *arerugi* (alergie), jež podobně jako

¹⁰ Slovo virus samozřejmě pochází z latiny, ale do japonštiny se dostalo přes němčinu, proto se často udává, že japonské *uirusu* vychází z německého *Virus*. To samé platí také u celé řady dalších internacionalizmů.

slovo *uirusu* můžeme použít i v obyčejné konverzaci, a nikoli pouze v odborném prostředí.

Slova ve druhé skupině patří také do všeobecných lékařských znalostí obyčejného člověka. Mezi těmito výrazy najdeme nejčastěji slovo *wakučín* (vakcína), se kterým se střetneme například při očkování. Další slovo *rentogen* (rentgen) by bylo možné původem zařadit do fyziky, ale běžněji se s tímto přístrojem setkáme spíše v medicíně. Dalšími výrazy byly *gáze* (gáza) na ošetřování ran, duševní porucha *noiróze* (neuróza), *kapuseru* (kapsle) obsahují léky v podobě jemného prášku, *arucuheimá* (Alzheimerova choroba) poškozující mozek a *karute* (karta) s informacemi o pacientovi.

Většina výrazů ve třetí skupině označuje onemocnění nebo původce nemocí. Patří mezi ně infekční či bakteriální onemocnění *čifusu* (tyfus), komárem způsobené onemocnění *mararia* (malárie), *infuruenza uirusu* (chřipkový virus) a virus *herupesu* (herpes), který způsobuje zánětlivá onemocnění. Kromě těchto slov z němčiny pochází také hormon *adorenarin* (adrenalin) a s genetikou spojený výraz *genomu* (genom).

Slova, která se objevila méně než padesátkrát, nesou většinou odbornější význam, proto se vyskytovala již pouze v desítkách, popřípadě jednotkách případů. Jsou to například slova *čianóze* (cyanóza), alergická reakce *anafirakiši* (anafylaxe), *cuberukurin* (tuberkulin) a hybridní složenina *rinpakan* (lymfatická céva). Najdou se zde i slova, která většinou používají pouze lékaři. Například slovem *merukumáru* (charakteristika, znak) označují chirurgové místa, podle kterých se mohou při operacích orientovat, když operují *kuranke* (pacienta). Dalším slangovým slovem je slovo *muntera* (druhotně vytvořené slovo z něm. *Mund* = ústa a *Therapie* = terapie), jež označuje rozhovor mezi pacientem a lékařem (Watanabe a Muroi 2003, s. A 3031). Pravděpodobně také pouze lékaři používají slova *herucu* (srdce) a *reseputo* (lékařský předpis). Podobně jako se do českého jazyka z němčiny dostalo hovorové slovo *gyps*, nalezneme toto slovo také v japonštině jako *gipusu* (sádra).

Po druhé světové válce se pozice německého jazyka v medicíně i na akademické půdě značně snížila a pravděpodobně již nebylo praktické užívat některá slova německého původu. Angloamerický vliv se projevil i v oblasti lékařství. Například místo *terapi* z němčiny se více užívá pro slovo terapie výraz z angličtiny *serapi* nebo

místo *kurebusu* (rakovina) se vžila přejímka *kjansá* (z ang. *cancer*). Ani *dokutoru* se neuchytilo stejně jako z angličtiny převzaté *dokutá* (lékař).

3.2.3. Horolezectví a lyžařství

Tabulka 4: Horolezectví, lyžařství

Celkem slov	77
1. skupina (1000 a více výskytů)	0
2. skupina (100 a více výskytů)	1
3. skupina (50 a více výskytů)	2
4. skupina (do 50 výskytů)	28
5. skupina (0 výskytů)	44
* u 2 slov nebylo možné zjistit počet	

Překvapivě hodně výrazů z němčiny, téměř 80 slov, pochází ze slovní zásoby dvou sportů, k jejichž výkonu je nutný hornatý povrch, kterým disponuje ve velké míře právě Japonsko. Slovní zásoba horolezectví i lyžařství je velmi specifická a některé výrazy jsou pravděpodobně známé víceméně pouze mezi horolezci a lyžaři. Většina slov se v korpusu vůbec neobjevila nebo pouze v několika jednotkách případů, přesto je velmi zajímavé, že se takové množství slov dochovalo alespoň ve slovníku.

V této kategorii nenajdeme žádné slovo s více než tisíci výskytů a pouze jedno z druhé skupiny. Nejčastějším výrazem je slovo *rjukku* (batoh), jež běžně používají i lidé, kteří se nevěnují horolezení, a proto je pravděpodobně nejčastěji se vyskytujícím slovem v této kategorii. Přejaté slovo z německého *Rucksack* v japonštině existuje ve třech variantách. Nejčastěji se vyskytovala varianta *rjukku*, která vznikla krácením druhé části slova, poté se také více než stokrát objevila verze zápisu *zakku*, kde byla pro změnu zkrácena první část. Nejméně výskytů bylo zaznamenáno u původní varianty *rjukkusakku*, která svým výskytem patří až do třetí skupiny.

Do téže skupiny spolu s *rjukkusakku* se řadí také slovo z lyžařství *gerende* (sjezdovka), se kterým se můžeme setkat například na pláncích lyžařských areálů. Pomyslným spojníkem lyžařství a horolezectví je slovo *aizen*, které původně pochází ze slova *šutaiquaizen* (mačky). Tato výbava se hodí jak horolezcům při pohybu ve sněhu nebo po zledovatělém povrchu, tak také lyžařům, kteří se snaží vystoupat na lyžích prudký svah.

Zbývající slova, týkající se ať už lyžování, nebo horolezení, se řadí pouze do čtvrté a poslední skupiny. Alespoň v několika zdrojích se v korpusu objevila pojmenování horolezecké výbavy. Z němčiny byla přejata *karabina* (karabina), ke které horolezec může přivazovat *zairu* (lano) nebo se pomocí ní může uchytit za *háken* (skobu) na skále. Další výraz *pikkeru* (cepín), podobně jako *aizen*, také pomáhá při pohybu po zledovatělé ploše. Když horolezci někde nocují, mohou spát v *bibáku* nebo také v *ceruto* (bivaku). Mezi přejatými slovy najdeme také *hjutte* (horská chata), jež se v různých obdobích objevuje i v dalších jazycích, kromě jiného například v ruštině.

Výrazy týkající se lyžování označují často nějaký druh pohybu na lyžích, kupříkladu styl jízdy, zatočení nebo výskok. V korpusu se například objevila slova *wéderun* (Carvový oblouk), *bógen* (otočení), *foaráge* (předklon), *šutemu* (postavení lyží na hranu) nebo také *purúkufären* (plužit). Některá slova souvisí převážně se sjezdovkami. Pro zledovatělou plochu lze použít přejímku *aisubán* (náledí). Lyžaři se dostávají na vrchol pomocí *sukírifuto* (vleku), kde mohou pokračovat ve *šupúru* (stopách) jiných lyžařů. Podobně jako u horolezectví najdeme i v lyžařských výrazech pojmenování výbavy. Klasickou výbavou jsou *sutokku* (lyžařské hůlky) a na lyžích *bindingu* (vázání). Stejný význam nese také přejímka z angličtiny *baindingu*, která se objevila v korpusu podobně často. Dvojitá podoba zápisu existuje také u slova Alpy. S výrazem *Arupusu* z angličtiny se setkáme častěji, protože označuje obecně název pohoří, kdežto *Arupen* z němčiny se používá pouze ve smyslu alpského lyžování.

Ve slovníku jsou zaznamenány také pozdravy, jimiž se horolezci a lyžaři mezi sebou zdraví. *Ší hairu* (lyžím zdar) se má říkat mezi lyžaři a souslovím *beruku hairu* (horám zdar) se mají zdravít horolezci. Avšak ani jeden pozdrav se v korpusu neobjevil, a řadí se tak do páté skupiny.

3.2.4. Umění hudební, divadelní a literatura

Tabulka 5: Umění hudební, divadelní a literatura

Celkem slov	67
1. skupina (1000 a více výskytů)	1
2. skupina (100 a více výskytů)	1
3. skupina (50 a více výskytů)	2
4. skupina (do 50 výskytů)	25
5. skupina (0 výskytů)	38

Přestože se za jazyk, ze kterého se do japonštiny dostalo nejvíce slov týkajících se hudby (viz kapitola 1.4), považuje italština, propůjčila i němčina některá slova tomuto druhu umění. Stejně tak některé výrazy související s literaturou a divadlem pochází z němčiny. Podobně jako slova v předchozích kategoriích, tak také slova v této podkapitole označují poměrně specifické věci, a proto ani tyto výrazy nejsou v korpusu příliš časté. Pouze jedno slovo mělo více než tisíc výskytů. Bylo jím slovo *téma* (téma), které je velmi univerzální a jeho použití se neomezuje pouze na umění, ale také například na společenské události, přednášky nebo videohry. Díky svému obecnému významu se stalo druhým nejvíce používaným slovem ze všech slov, která byla převzata z němčiny. S dalšími japonskými slovy tvoří často hybridní složeniny, například s anglickou přejímkou *mein téma* (hlavní téma) nebo s japonskou složeninou *téma ongaku* (ústřední melodie).

V pořadí dalším slovem s největší četností výskytu je druh tance *warucu* (vídeňský valčík), který můžeme nalézt v dílech rakouských skladatelů a který se četností výskytů řadí do druhé skupiny. Třetí skupinu již tvoří dvě slova. Prvním z nich je výraz *meruhen* (pohádka) a ten většinou souvisí s literaturou určenou pro děti, zatímco druhým výrazem je pojmenování vysokého mužského hlasu *tenóru* (tenor), jež se řadí do hudební tematiky. V korpusu se podobně často objevilo také synonymní slovo *tená* z angličtiny. Můžeme tedy usuzovat, že se v japonštině setkáme s oběma variantami.

Zbývající slova patří, podobně jako v případě předchozí podkapitoly, až do čtvrté nebo páté skupiny, ale jsou mezi nimi některé výrazy, pro které, ačkoli se v korpusu příliš neobjevují, v japonštině jiný ekvivalent neexistuje nebo se v korpusu výraz s podobným významem objevil ještě méně často než německé přejaté slovo. Z němčiny pochází například pojmenování žesťového nástroje *horun* (lesní roh), pomocí kterého se mohou hrát *fanfáre* (fanfáry), nebo druh zpěvu, který je typický pro tyrolské alpy *jóderu* (jódlování). Podobné je to s hudební skladbou *serenáde* (serenádou), kterou často komponovali skladatelé německé klasické hudby. Existuje i přejaté slovo z francouzštiny *serénado* nebo také složenina *jakjoku* (夜曲), ale přejímka původem z němčiny se vyskytovala nejčastěji. Mezi přejatými slovy z němčiny je také výraz, který byl převzat do japonštiny se dvěma významy. Slovem *šupurehikóru* se označuje buď sborový zpěv, nebo také společné vykřikování hesel při demonstracích.

Literárních výrazů bylo ve slovníku zaznamenáno poměrně velké množství, ale označovaly často nějaké názvy, ať už literárních děl nebo nejznámějších postav. Literatura německy píšících autorů byla oblíbená mezi Japonci obzvláště na počátku období Meidži (1868–1912) (Cho et al. 2016, s. 2). V této době byli pravděpodobně japonští čtenáři nejvíce uchvázeni západní literaturou, jelikož se k ní do té doby kvůli izolační politice neměli šanci dostat. Nejčtenějším autorem na počátku období byl Goethe (tamtéž), s nímž souvisí většina názvů jako například název hnutí *Šuturumu unto dorangu* (Sturm und Drang), kterého byl Goethe předním představitelem, ale také některá další slova. Například *birudungusu roman* (vzdělávací román) je žánr, do něhož se řadí Goetheho dílo Viléma Meistersa léta učednická (Goethe 1958, s. 25). Jakožto *ihhi roman* (román v první osobě) je označováno jeho další dílo Utrpení mladého Werthera (Goethe 2008, s. 209–210, 212). Pouze ve slovníku se pak například objevil typ dramatu *rézedorama* (skříňové drama), styl typický pro romantická díla *berutošumerutsu* (světobol) nebo slovo *raitomočifu* (ústřední motiv), které se jako jedno z mála výrazů týkající se literatury vyskytlo několikrát i v korpusu.

Také výrazy s divadelní tematikou spadají pouze do posledních dvou skupin, bylo u nich zaznamenáno nanejvýš deset výskytů. V korpusu se několikrát objevilo slovo *horizonto* (horizont), jež popisuje zadní stěnu jeviště, a *doramacurugi* nebo také *doramaturugi* (dramaturgie). Zajímavé je slovo *dóran*, které se vyskytovalo i v korpusu. *Dóran* původně označovalo výrobek jedné německé kosmetické firmy, ale dnes je jím myšleno speciální divadelní líčení (Arakawa 1982, s. 828). Pouze ve slovníku byly uvedeny výrazy *doramacuruku* nebo také *doramaturuku* (dramaturg) a *bjúnendorama* (drama určené ke hraní).

3.2.5. Kulturně specifická slova a geografické názvy

Tabulka 6: Kulturně specifická slova a zeměpisné názvy

Celkem slov	54
1. skupina (1000 a více výskytů)	1
2. skupina (100 a více výskytů)	0
3. skupina (50 a více výskytů)	0
4. skupina (do 50 výskytů)	24
5. skupina (0 výskytů)	29

Kulturně specifická slova můžeme nalézt v jazyce každé země, dokonce se mohou lišit i v rámci menšin. Často je obtížné taková slova správně přeložit do jiného jazyka, pokud se nejedná o něco, co se přeneslo z jedné kultury i do druhé (Newmark 1988, s. 94). Kulturně specifická slova většinou označují něco, co je typické pouze pro určitou kulturu nebo omezený počet kultur (například Německo a Rakousko). Newmark (1988, s. 95) například dělí kulturně specifická slova do následujících pěti skupin:

1. ekologie (zvířata, rostliny, hory);
2. materiální kultura (jídlo, oblečení, domy a města, dopravní prostředky);
3. sociální kultura (práce a volný čas);
4. organizace, zvyky, aktivity, procesy, koncepty (politika a administrativa, náboženství, umění);
5. gesta a zvyky.

V případě přejatých slov německého původu se v japonštině jedná převážně o slova typická pro Německo nebo obecně německy mluvící země. V korpusu patří většina těchto slov mezi výrazy s nejmenším počtem výskytů, protože se příliš často nepoužívají v kontextu s japonskou kulturou. Nejvíce se vyskytujícím slovem v této kategorii je rakouské hlavní město *Wín* (Vídeň), jež se vyskytovalo v korpusu více než tisíckrát. Ostatní slova se již v korpusu buď neobjevila vůbec, nebo pouze méně než padesátkrát, ale přesto nám jsou i tato slova dokladem vzájemných kontaktů.

Názvy jídel, potravin a celých pokrmů tvoří největší část této kategorie. Kuchyně německy mluvících zemí je velmi odlišná od té japonské. Běžně se v jídelníčku Japonců pravděpodobně neobjevuje například *aisubain* (ovarové koleno) nebo *zawákurauto* (kysané zelí), proto u nich v korpusu nebylo zaznamenáno příliš mnoho výskytů. Poměrně oblíbeným se stal německý koláč *baumukúhen* nebo častěji *bámukúhen* (Baumkuchen) (Haarman 1984, s. 40), který se ze všech německých pokrmů vyskytoval v korpusu nejčastěji. Samotné slovo *kúhen* (koláč) se však neuchytilo a častěji se používá anglická přejímka *kéki*. *Kúhen* můžeme zpozorovat pouze v názvech dalších druhů koláčů jako *anisukúhen* (anýzový koláč), *buttákúhen* (máslový koláč) nebo *cuvíberukúhen* (cibulový koláč). Z rakouské němčiny se dokonce i v korpusu objevil tradiční dort *Zahhatorute* (Sacherův dort) a pouze ve slovníku tradiční vídeňský *šunicceru* (řízek).

Podobně jako v Česku, tak také v Německu i Rakousku je oblíbené pití a výroba alkoholických nápojů. Ve slovnících proto můžeme narazit na různé druhy piva, například na *vaisubia* (pšeničné pivo), *ragá bíru* (ležák), *šankubíru* (výčepní pivo), *Mjunhenbíru* (Münchener Bier) nebo na hybridní složeninu *kurobíru* (černé pivo). Mezi slovy spojenými s vínem a vinařstvím nalezneme *ausuréze* (výběr z hroznů), *wainpuróbe* (ochutnávka vín) a *Porutowain* (Portské víno), které se však v korpusu objevilo pouze pod variantou zápisu *Pótowain*, jež vychází z anglického *Port wine*. Z němčiny údajně pochází také název českého piva *Ganburinusu* (Gambrinus). V korpusu se dokonce několikrát objevilo *kirušu* a *kirušuwassá* (třešňovice) a *šunappusu* (pálenka).

V kontextu s německy mluvícími zeměmi se také v korpusu vyskytlo slovo *autobán* (dálnice). Pouze ve slovnících pak bylo zaznamenáno pojmenování německé nebo rakouské podzemní dráhy, a to hned ve třech podobách: *unteru*, *untá* nebo *úbán* z německého zkráceného tvaru U-Bahn. Ačkoli by bylo možné jakoukoli z těchto forem použít i v kontextu s japonským metrem, vžilo se více, co se přejímek týče, slovo z francouzštiny *metoro*. Do japonského jazyka se dostaly z němčiny i některé umělecké směry, *Bauhausu* (škola Bauhaus), *Noie Zahharihhikaito* (Nová věčnost) a *Bídámaiá* (Biedermeier).

Přejatá slova se využívají často ve chvílích, kdy je potřeba pojmenovat věci, které se v cílové kultuře nenachází. Školní systém je jedna z odlišných věcí. Dokonce samotné školství v Německu a Rakousku je odlišné. V obou zemích žáci navštěvují *gimunadžiumu* (gymnázium), ale pouze v Německu mohou absolvovat *abitua* (maturitu)¹¹.

Další výrazy, které můžeme ve slovnících nalézt, jsou pozdravy. Pravděpodobně málokdy se stane, že by se v některém jazyce častěji používalo pro vyjádření pozdravu slovo nebo sousloví původně z jiného jazyka. Pozdravy *Gúten táku* (Dobrý den) a *Gúten morugen* (Dobré ráno) se objevily v korpusu jednou, *Gúte nahato* (Dobrou noc) ani jednou. Haarman (1984, s. 36) ve své analýze týkající se médií uvádí, že se s německým pozdravem setkal pouze jednou v jedné reklamě, kde si rodina přála *Gúten ábento* (Dobrou noc).

¹¹ V Rakousku se maturita nazývá *Matura*, a proto *abitua* pochází z německého *Abitur*.

Ve slovnících nebylo uvedeno mnoho geografických názvů. Kromě již zmíněného *Wín* (Vídeň) se ve dvou desítkách dále vyskytoval název skály *Rórerai* (Loreley), jež se nachází v pohoří *Taunusu* (Taunus). V korpusu se objevil ještě název vrcholu švýcarského pohoří *Aigá* (Eiger) a hory *Roce* (Lhoce). Ze slov, která se objevila pouze ve slovníku, a nikoli v korpusu, by mohlo být zajímavé zmínit *Karurusubádo*, jež vychází zápisem z německého názvu českého města Karlovy Vary, které se dnes zapisuje spíše *Karurovi Vari* podle českého názvu města.

3.2.6. Filozofie a psychologie

Tabulka 7: Filozofie, psychologie

Celkem slov	49
1. skupina (1000 a více výskytů)	0
2. skupina (100 a více výskytů)	3
3. skupina (50 a více výskytů)	3
4. skupina (do 50 výskytů)	19
5. skupina (0 výskytů)	24

Během modernizace Japonska na konci 19. století byla německá filozofie vřele podporována samotnou japonskou vládou. Na japonské univerzity byli zváni němečtí profesori filozofie (Sprengard 2002, s. 63) a také japonští studenti se často při studiích v Německu německé filozofii věnovali (Martin 2006, s. 27). Do druhé poloviny 19. století nebyla psychologie považována za samostatnou vědu, byla součástí filozofie (Vidal 2011, s. 3), a proto jsou v této kapitole slova z obou oblastí uváděna dohromady.

Mezi slovy souvisejícími s filozofií nebo psychologii nenajdeme žádné slovo, které by se vyskytovalo v korpusu více než tisíckrát, až v další skupině najdeme tři slova, u kterých je zaznamenáno více než sto výskytů. Slovo *ideorogí* (ideologie) patří v této kategorii k nejčastěji se vyskytujícím. Ve slovníku bylo uvedeno také slovo z angličtiny nesoucí stejný význam *ideorodží*, ale to se v korpusu vůbec neobjevilo. Další dvě slova popisují psychický stav živých bytostí, *torauma* (trauma) a *hisuterí* (hysterie).

Ještě před vypuknutím světových válek byl v Japonsku na konci 19. století představen marxismus, jenž vychází z názorů německého filozofa Karla Marxe (Scalapino 1967, s. 1). S tímto levicovým myšlením souvisí výraz *puroretaria* (proletář), které patří do další, třetí skupiny slov. Patří sem také slovo *téze* (teze)

a *hierarukí* (hierarchie). Slovo hierarchie bylo uvedeno ve slovníku také jako *haiaráki* z angličtiny, ale podobně jako v případě slova *ideorogí* se častěji v korpusu vyskytovala přejímka z němčiny.

Zbývající slova se již v korpusu objevovala pouze nanejvýš v několika desítkách případů. Z výrazů *gešutaruto* (tvar) a *gešutaruto šinrigaku* (tvarová psychologie) můžeme usuzovat, že se do povědomí Japonců dostala původní německá psychologie, občas nazývaná také gestaltizmus. Ve slovníku byla zaznamenána ještě další slova související s marxismem, *hegemoní* (hegemonie) a *purorateriáto* (proletariát). Pro *purorateriáto* i *puroretaria* existují také výrazy zapsané pomocí *kandži*, přesto se v korpusu častěji vyskytovala ta slova zapsaná *katakanou*. Podobně často se vyskytovalo také slovo *ančitéze* (antiteze).

Slova, která se vyskytovala pouze ve slovnících nebo pouze v jednom zdroji v korpusu, jsou například výrazy vycházející z myšlenek německých filozofů nebo různé *-izmy*, *naručisumusu* (narcizmus), *fetišisumusu* (fetišizmus), *mazohisumusu* (masochizmus) a *materiarisumusu* (materializmus). Při analýze bylo možné vyzorovat, že *-izmy* původem z jiných jazyků než z němčiny jsou kratší a lépe vyslovitelné, a proto se pravděpodobně v korpusu vyskytovaly častěji. U slov vycházejících z myšlenek německých filozofů dochází k dalšímu problému z hlediska procesu přejímání. Problém může spočívat v tom, že tato slova vychází z německých zpodstatněných sloves, například *zain* (bytí = Sein), *aufuhében* (zrušit = Aufheben) nebo *zoruren* (měti = Sollen), nebo víceslovných výrazů jako *dinguandžihhi* (věc o sobě = Ding an sich) a *andžihhi* (samo o sobě = an sich). K lepšímu pochopení filozofických myšlenek je pak pravděpodobně snazší tato slova přeložit nějakým slovem, které již v jazyce existuje.

3.2.7. Politika a vojenství

Tabulka 8: Politika, vojenství

Celkem slov	18
1. skupina (1000 a více výskytů)	0
2. skupina (100 a více výskytů)	1
3. skupina (50 a více výskytů)	0
4. skupina (do 50 výskytů)	11
5. skupina (0 výskytů)	6

Fascinace Německem, přesněji Pruskem a jeho válečným uměním začala již na počátku období Meidži během reformy vojenství (1872). Hlavní reformátor Aritomo Jamagata byl během své cesty po Evropě velmi zaujat pruským vojenským systémem a snažil se tento systém propagovat při vytváření vojenské reformy v Japonsku. Velkou překážkou pro zvolení pruského modelu byla nedostatečná znalost německého jazyka, proto se Jamagata ujistil, že mezi prvními studenty, kteří odjeli studovat do Berlína, byli také vojenští studenti. (Martin 2006, s. 27–26).

Výrazů z politiky a s ní spojeného vojenství se do japonštiny nepřeneslo mnoho, ačkoli spolu obě země významně vojensky spolupracovaly. Během druhé světové války se jistě v médiích mluvilo o nacizmu, proto z němčiny přišlo slovo *načisu* (nacista), které je nejčastěji se vyskytujícím slovem v této kategorii, ačkoli se řadí až do druhé skupiny. Do stejné skupiny patří také zkrácený tvar předchozího slova *nači*.

Zbývající slova lze zařadit pouze do čtvrté nebo páté skupiny. V souvislosti s první světovou válkou se v korpusu objevilo pojmenování vojenského plynu *iperitto* (yperit), pro který existuje i přejímka z angličtiny *masutádo gasu* (hořčičný plyn). Naopak spíše s druhou světovou válkou a nacistickým režimem v Německu se pojí slova *pučči* (puč) nebo *ffúrá* (vůdce). Nechvalně proslulou osobou druhé světové války byl Hitler, s ním je spojována mládežnická organizace *Hitorá júgento* (Hitlerjugend).

3.2.8. Další nezařazená přejatá slova

Tabulka 9: Nezařazená slova

Celkem slov	209
1. skupina (1000 a více výskytů)	3
2. skupina (100 a více výskytů)	5
3. skupina (50 a více výskytů)	4
4. skupina (do 50 výskytů)	62
5. skupina (0 výskytů)	133
* u 2 slov nebylo možné zjistit počet výskytů	

Z němčiny se ve slovnících dochovalo mnoho dalších, do již výše uvedených kategorií nezařazených, slov. Tato slova však nebylo nutné zařazovat do nějaké určité kategorie, protože se buď v korpusu vůbec nevyskytovala, nebo by tvořila kategorii

obsahující jen pár příkladů. Přesto mezi nezařazenými slovy najdeme i taková, která jsou pro tento výzkum přínosná.

Výskyt některých slov v korpusu je jistě ovlivněn také různými událostmi ve světě. Počátek jednadvacátého století byl charakteristický teroristickými útoky, o kterých se hojně psalo jak na internetu, tak v různých periodikách či publikacích. Pravděpodobně kvůli těmto nepříjemným událostem se výše zmíněné slovo *tero* (teror, terorismus) stalo nejčastěji se vyskytujícím slovem v této kategorii. Do první skupiny patří také již zmiňované slovo *arubaito* a jeho zkrácený tvar *baito* (práce na částečný úvazek). Poslední slovo souvisí se vzděláním. U přejatého slova z německého *Seminar* (seminář) došlo ke dvěma morfologickým změnám a v japonštině se můžeme setkat hned se třemi variantami téhož slova. O jednu móru zkrácená oproti původnímu slovu varianta *seminá* se vyskytovala nejčastěji, jako další byl způsob zápisu *zemi* a poté až originální slovo *semináru*.

Přestože v japonštině existuje přejímka francouzského původu *métoru* (metr), která se vyskytovala mnohonásobně vícrát než slovo *métá*, bylo i u německé přejímky zaznamenáno více než 500 výskytů. Dalšími slovy ve druhé skupině jsou *onaní* (onanie), *messe* (veletrh), měna *maruku* (marka) a zkrácený tvar *dema* ze slova *demagogí* (demagogie, fáma).

Mezi nezařazenými slovy jsou všemožné výrazy, a proto ve třetí skupině pospolu najdeme jak slovo *geruman* (germánský), se kterým se většinou setkáme ve spojení s *hito* (člověk) nebo *go* (jazyk) a tvoří pak spolu složeniny (germán, germánský jazyk), tak také velmi univerzální předmět *bonbe* (tlaková láhev) či lingvistický termín *konma* (čárka) nebo již nepoužívanou měnu *širingu* (šilink).

Velká většina zbývajících slov patří až do páté skupiny, ale některé najdeme i ve čtvrté. Téměř padesát výskytů bylo zaznamenáno u zkráceného tvaru *mazo* ze slova *mazohisuto* (masochista). V souvislosti s lingvistikou se v korpusu objevilo slovo *umurauto* (přehláska) a s matematikou číslo *nuru* (nula). V právním světě se můžeme setkat se slovem *komentáru* (komentář), které je velmi podobné s přejímkou z angličtiny *komento*, avšak použití německé výpůjčky se zužuje převážně na dodatky k zákonům. Slova *maisutá* (mistr) z němčiny a *masutá* (odborník, magistr, zvládnout činnost) z angličtiny si jsou navzájem také podobné, ale každé nese odlišný význam. Německá

přejímka se používá pro označení osoby s vynikajícími znalostmi nějaké činnosti nebo nějakého oboru, kdežto anglická výpůjčka má širší význam a lze ji do věty zakomponovat i jako verbální substantivum, proto se v korpusu *masutá* vyskytovalo mnohem častěji. V této skupině jsou také slova týkající se sportu. Potápěči k dýchání používají *šunókéru* (šnorchl) a závodníci na soutěžích většinou mají na tričkách *zekken* (závodnické číslo). Na oblečení mohou mít lidé také *wappen* (nášivku). V korpusu se několikrát vyskytlo také slovo *arubaitá* (pracovník na částečný úvazek), ale nebylo to tak často, jako v případě příbuzného slova *arubaito*.

V páté skupině jsou různá slova, pro jejichž vyjádření je běžné používat spíše původní japonská slova nebo přejatá slova z angličtiny. Například matka se nikdy nevyskytovala jako *muttá*, ale mnohem častěji jako *mazá* z anglického *mother*. Stejně tak se častěji objevilo *sutairu* (ang. *style*) než *šutíru* (styl), *júmoa* (ang. *humour*) než *fumóru* (humor), *sukímu* (ang. *scheme*) než *šéma* (schéma) nebo *fesutibaru* (ang. *festival*) než *fesuto* (festival). Samozřejmě například původní japonská slova označující členy rodiny (máma = *haha* 母, táta = *čiči* 父) se vyskytují v korpusu ještě častěji než anglické výpůjčky.

Zajímavou menší tematickou kategorií v poslední skupině je studentský slang. Během období Meidži (1868–1912) přijíždělo do Japonska za účelem modernizace mnoho expertů, kteří pomáhali svými zkušenostmi modernizovat politiku, ekonomiku nebo také školství. Na Tokijské univerzitě vyučovali převážně němečtí profesori nebo Japonci, kteří nějakou dobu studia strávili v Německu (Martin 2006, s. 22–23). Němčina byla v té době považována za důležitý akademický jazyk a udává se, že více než 86 % studentů pokračovalo po absolvování v Japonsku se studiem v Německu (tamtéž, s. 22), proto se mezi studenty objevila také slangová slova původem z němčiny. Kromě výrazů vyjadřujících souhlas *já* (ano) a nesouhlas *nain* (ne) bylo možné od studentů slyšet také *ribe* (láska) nebo při hodnocení krásy žen *šan* (kráska) a *unšan* (nehezka žena). Ve druhé polovině 20. století byla dokonce oblíbená hybridní složenina *bakkušan* (krásná pouze zezadu) sestávající z anglického *back* (zadní strana) a německého *schön* (krásný) (Haarmann 1984, s. 41). Vzhledem k charakteru těchto slov není překvapivé, že se v korpusu ani jednou neobjevila.

3.3. Shrnutí výsledků

Z němčiny byla do japonštiny převzata různá slova často z velmi specifických oblastí. Mnoho slov zaznamenaných ve slovnících se týká chemie nebo medicíny a lze je v mnoha případech označit jako odborné výrazy, tudíž u nich nelze očekávat, že se budou v korpusu vyskytovat v nějaké vyšší míře.

V tomto výzkumu byla slova nejprve rozdělena do kategorií podle významu a následně v každé podkapitole navíc do pěti skupin podle toho, jak často se v korpusu objevila. V jednotlivých podkapitolách byla představena většina přejatých slov přínosných pro tento výzkum, včetně těch zaznamenaných pouze ve slovnících. Cílem výzkumu bylo zjistit, která slova se používají i v současné době, proto jsou v tomto shrnutí znovu, avšak přehledněji, zopakována slova z předchozích kategorií tak, aby bylo jasné, která slova se opravdu používají.

U slov z první skupiny můžeme s velkou jistotou tvrdit, že se plně do japonského jazyka integrovala. Největší počet výskytů se s převahou objevil u slova *enerugí* a poté u *téma*, které se v korpusu vyskytovalo i ve spojení s dalšími přejatými slovy nebo znakovými složeninami (např. zábavní park = *témapáku*, ústřední melodie = *téma ongaku*). Zbývající výrazy s vyšším počtem výskytů kromě pojmenování rakouského hlavního města *Wín* patří do medicíny nebo nezařazených slov.

Tabulka 10: Shrnutí 1. skupiny

Pořadí:	Slova:
1.	<i>enerugí</i>
2.	<i>téma</i>
3.	<i>uirusu</i>
4.	<i>tero</i>
5.	<i>horumon</i>
6.	<i>arubaito + baito</i>
7.	<i>arerugí</i>
8.	<i>seminá</i>
9.	<i>Wín</i>

Výrazy z druhé skupiny označují, až na některé výjimky, relativně běžné a všeobecně známé věci. Nejvíce výskytů bylo zaznamenáno u slova *ideorogí* a hned poté u *metá*, ale běžnými výrazy jsou také například *wakučín*, *načisu* i zkrácenější varianta *nači* a chemické prvky *natoriumu* a *uran*. U zbývajících slov se objevilo nanejvýš 300 výskytů. Lehce odbornějšími výrazy by se mohla jevit slova *noiróze* spadající do medicíny nebo psychologie a *kuromu*, *sučiróru* a *čitan* z chemie. Přestože se tato

slova vyskytovala méně často než ta z první skupiny, můžeme je z hlediska počtu výskytů a jejich významu také považovat za slova, která se používají i v dnešní době.

Tabulka 11: Shrnutí 2. skupiny

Pořadí:	Slova:				
1.	<i>ideorogí</i>	9.	<i>rjukku (zakku)</i>	17.	<i>warucu</i>
2.	<i>métá</i>	10.	<i>kuromu</i>	18.	<i>dema</i>
3.	<i>wakučín</i>	11.	<i>noiróze</i>	19.	<i>arucuheimá</i>
4.	<i>načisu (nači)</i>	12.	<i>torauma</i>	20.	<i>hisuterí</i>
5.	<i>natoriumu</i>	13.	<i>onaní</i>	21.	<i>sučiróru</i>
6.	<i>uran</i>	14.	<i>kapuseru</i>	22.	<i>čítan</i>
7.	<i>rentogen</i>	15.	<i>karute</i>	23.	<i>maruku</i>
8.	<i>gáze</i>	16.	<i>messe</i>		

Ačkoli se výrazy ze třetí skupiny v korpusu neobjevily příliš často, jsou mezi nimi výrazy, pro něž v japonštině ekvivalentní výraz neexistuje nebo není v jazyce synonymní výraz natolik vžitý a používaný jako výpůjčka z němčiny. Slovy, pro která není jiný ekvivalent, jsou například *geruman*, chemické látky *nikočín*, *etanóru*, hormony *adorenarin* a *hisutamin* nebo onemocnění *mararia* a *čifusu*. Méně odborný význam nese na rozdíl od předchozích slov například výraz *bonbe* a měna *širingu*. Naopak výrazy, pro které v japonštině ekvivalent najdeme, ale buď se v korpusu neobjevil tak často, nebo lze i přesto německou přejímku nesoucí stejný význam použít, jsou například *téze*, *enerugišu*, *meruhen*, *aizen*, *metan* nebo *puroretaria*. Zajímavými slovy jsou *gerende*, *geru* a *hierarukí*, u kterých bylo zaznamenáno více než padesát výskytů, ačkoli existují častěji používané ekvivalentní výrazy.

Tabulka 12: Shrnutí 3. skupiny

Pořadí:	Slova:						
1.	<i>geruman</i>	8.	<i>genomu</i>	15.	<i>uretan</i>	22.	<i>esuteru</i>
2.	<i>nikočín</i>	9.	<i>téze</i>	16.	<i>bariumu</i>	23.	<i>tenóru</i>
3.	<i>metan</i>	10.	<i>mararia</i>	17.	<i>aizen</i>	24.	<i>širingu</i>
4.	<i>geru</i>	11.	<i>puroretaria</i>	18.	<i>konma</i>	25.	<i>čifusu</i>
5.	<i>gerende</i>	12.	<i>adorenarin</i>	19.	<i>meruhen</i>	26.	<i>harogen</i>
6.	<i>enerugišu</i>	13.	<i>bonbe</i>	20.	<i>herupesu</i>	27.	<i>hisutamin</i>
7.	<i>etanóru</i>	14.	<i>infureanza uirusu</i>	21.	<i>hierarukí</i>		

Čtvrtá skupina ve všech kategoriích obsahuje většinou již odborné výrazy nebo slova specifická pro určitou oblast zájmu. Tato slova občas znají a používají pravděpodobně pouze ti, kteří se v daném oboru nebo činnosti pohybují, proto u nich nebylo zaznamenáno tolik výskytů jako u slov z předchozích skupin. V první a druhé tematické kategorii se často jedná o internacionalizmy, například *guruten*, *jódo* nebo *cuberukurin*, ale patří sem také několik výrazů, které již více připomínají němčinu jako *gipusu* nebo slovo *merukumáru*, které se nemusí nutně používat pouze v lékařství. *Háken*, *karabina*, *pikkeru*, *bindingu*, *sutokku* jsou příklady slov, které používají lidé, kteří se věnují společné specifické činnosti, v tomto případě horolezení nebo lyžování. Mezi slovy s nižším počtem výskytů jsou také výrazy, které mohou být v japonštině jedinečné, ale příliš často se o věcech, které označují, nepíše. Takovými výrazy jsou například *wappen*, z hudebního umění *serenáde*, *horun* a *jóderu*, z tradičních pokrmů *bámukúhen* nebo z lingvistiky *umurauto*. Mnoho slov z této skupiny se v textu objeví jen výjimečně nejen kvůli tomu, že je lze občas nahradit jiným slovem, ale také právě kvůli tomu, že nejsou častým tématem v psaných textech.

Tabulka 13: Shrnutí 4. skupiny - vybraná slova

Slova:		
1. <i>guruten</i>	7. <i>karabina</i>	12. <i>serenáde</i>
2. <i>jódo</i>	8. <i>pikkeru</i>	13. <i>horun</i>
3. <i>cuberukurin</i>	9. <i>bindingu</i>	14. <i>jóderu</i>
4. <i>gipusu</i>	10. <i>sutokku</i>	15. <i>bámukúhen</i>
5. <i>merukumáru</i>	11. <i>wappen</i>	16. <i>umurauto</i>
6. <i>háken</i>		

V prvních dvou nejpočetnějších tematických kategoriích najdeme značné množství internacionalizmů, u kterých již nepocítujeme německý původ a můžeme se setkat i s tvrzeními, že pochází původně z jiných jazyků, protože si jsou zkrátka mezinárodní slova v celé řadě jazyků velmi podobná. Na druhou stranu u ostatních slov ve všech čtyřech skupinách je německý původ velmi viditelný, respektive slyšitelný.

Z celkového počtu téměř 800 slov se přibližně pouze polovina objevila v korpusu alespoň jednou a dokonce pouze u méně než sta výrazů bylo zaznamenáno alespoň 30 výskytů. Tento výsledek byl ovlivněn několika faktory. Nejvlivnějším faktorem je nejspíš samotný charakter slov zaznamenaných ve slovnících. Jedná se často buď

o odborná slova, nebo o slova specifická pro určitou zálibu, například horolezení nebo hudbu. Naopak v poslední podkapitole nezařazených slov jsou výrazy označující členy rodiny, pocity, objekty nebo předměty, které již mají své zažité ekvivalenty ve slovech *wago* nebo *kango*, a tak není nutné používat přejatá slova. Důležité je podotknout, že korpus nezahrnuje všechny japonské publikace, a také nelze očekávat, že se v korpusu objeví mnoho publikací nebo článků, ve kterých by se psalo například o chemických látkách nebo technice lyžování.

Významnou roli ve výsledcích hraje také vliv angličtiny, který začal působit po druhé světové válce a trvá dodnes. Anglický jazyk se stal nejdůležitějším jazykem v mnoha oblastech a neovlivňuje pouze slovní zásobu japonskou, ale značně také německou a českou. Anglický vliv je patrný převážně u slov označujících relativně běžné věci. Častěji se používá například výraz *rizumu* místo *ritomusu* (rytmus), *džaketto* místo *jakke* (bunda) nebo *pabu* místo *kunaipe* (hospoda). Někdy se německé a anglické přejímky liší pouze v jedné hlásce jako například u slova *tekunorogí* a anglické přejímky *tekunorodží* (technologie), a i v takových případech mohou být anglické přejímky používanější.

U zanedbatelného množství slov ovlivnil četnost výskytů také fakt, že jsou zastaralá nebo dokonce patří mezi historizmy. Jedná se například o slovo *anoirináze* (aneurináza), jež se dnes nazývá *čiamináze* (thiamináza), nebo historizmus *penihi* (fenik). Několik slov zaznamenaných ve starším slovníku vychází původně z německého slova v množném čísle (např. bacily: *Bazillen* = *bačiruren* nebo kamarádi: *Kameraden* = *kameráden*), což je forma, jakou japonština běžně nepřejímá, a proto se tato slova v korpusu také vůbec nevyskytovala.

Závěr

První německá slova do japonštiny pronikla již v 17. století díky německým lékařům a přírodovědcům. Za symbolický počátek lexikální výměny mezi japonštinou a němčinou se pokládá až příjezd Franze von Siebolda v první polovině 19. století, který stejně jako jeho předchůdci do Japonska připlul na palubě holandské lodě. Přibližně do konce druhé světové války byla němčina považována za důležitý akademický a lékařský jazyk. Během této doby proniklo do japonštiny množství slov, ale ne všechna se uchytila až do současnosti. Hlavním cílem této práce proto bylo zjistit, kterým slovům původem z němčiny se podařilo v japonském jazyce udržet.

Ze dvou slovníků bylo excerpováno téměř 800 slov německého původu. Přibližně polovina slov se v korpusu vůbec neobjevila a pouze u necelého sta výrazů bylo zaznamenáno alespoň 30 výskytů. Výrazy s nulovým výskytem v korpusu nenajdeme, protože se k těmto vyjádření používají buď synonymní slova *wago* či *kango* nebo přejímky z jiných jazyků, nejčastěji z angličtiny. Některé výrazy ve starším slovníku mají neobvyklou formu, ze které japonština běžně nepřejímá, například vychází ze slova v množném čísle, případně to jsou historizmy nebo archaizmy.

Výrazy zaznamenané ve slovnících bylo možné rozdělit dle sémantického hlediska do sedmi specifických kategorií, které většinou obsahovaly slova odborná nebo specifická pro danou kategorii. Nejčastěji se v korpusu objevila slova související s chemií a následně slova týkající se medicíny. Tento výsledek nám dokazuje, že němčina opravdu měla v minulosti velký vliv na japonskou medicínu a její výuku.

Po druhé světové válce, vlivem amerických okupačních jednotek na japonském území, začala do japonštiny pronikat slova anglického původu. Anglický jazyk byl natolik vlivný, že dokonce již přejatá slova z němčiny byla nahrazena slovy z angličtiny. V průběhu výzkumu bylo zjištěno, že hlavně pro výrazy označující běžné věci jako osoby, objekty nebo pro abstraktní slova se používají častěji přejímky z angličtiny než z němčiny. Tento trend je patrný hlavně v poslední kategorii nezařazených slov. Důvodem může být lepší výslovnost nebo občas delší anglických přejímek, ale také jednoduše větší obliba angličtiny a americký vliv po druhé světové válce. U nepatrného množství slov je viditelný také vliv italštiny, francouzštiny nebo holandštiny.

Vzhledem k charakteru slov přejatých z němčiny nebyl způsob analýzy pomocí korpusu stoprocentně vypovídající. Analýzu zkreslilo mnoho faktorů, které souvisí jak se samotným korpusem, tak odborností nebo specifičností přejatých výrazů. Za pomoci korpusu přesto bylo možné na základě počtu výskytů a porovnání výpůjček z němčiny se synonymními přejímkami z jiných jazyků zjistit, se kterými slovy německého původu se v japonštině stále ještě setkáme a která naopak již plní výhradně historickou funkci a objevíme je pouze ve slovníku. V dnešní době má na japonštinu největší vliv angličtina a pravděpodobně ani v budoucnu to nebude jiné. Lexikální výměna mezi japonštinou a němčinou asi již nikdy nebude tak intenzivní jako na přelomu 19. a 20. století, ale i stávající množství přejatých slov, které se momentálně v japonštině vyskytuje, je stále větší než z některých jiných evropských jazyků.

Resumé

The aim of this thesis is to find out which words of German origin are still used in Japanese language, and which of them only have the function of a historical evidence of mutual cooperation. Words, excerpted from two different dictionaries of Japanese loanwords will be analysed by using the Japanese corpus *The Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese*. The first chapter introduces loanwords in Japanese in general and the history of lexical borrowing. The second chapter deals with the development of the notation system of loanwords and with the notation of loanwords from German. The main part of the thesis describes the research and its methodology. Collected words are divided into categories, according to their meaning, and then into groups depending on frequency of occurrence in the corpus. Based on the frequency in the corpus it is evaluated which words still occur in the language and which are found only in the dictionary.

Seznam literatury a internetových zdrojů

Primární zdroje

ARAKAWA, Sobei, 1982. *Kadokawa gairaigo jiten: Dictionary of loan-words*. 2. vyd. Tokio: Kadokawa Shoten.

HORIUCHI, Katsuaki, 2013. *Katakana gairaigo ryakugo jiten: Gendai yogo no kiso chishiki*. Tokyo: Jiyukokuminsha. ISBN 978-4-426-11595-1.

Sekundární zdroje

DAULTON, Frank E, 2008. *Japan's Built-in Lexicon of English-based Loanwords*. Multilingual Matters. ISBN 978-1-84769-030-2.

Dermatol Online: Dermatology eponym – phenomenon / sign [online], 2011. 2. Polsko: Our Dermatology Online [cit. 2021-04-14]. ISSN 2081-9390. Dostupné z: http://www.odermatol.com/wp-content/uploads/file/2011_1/11_Dermatology%20Eponyms%20%20B.pdf

DOHLUS, Katrin, 2002. *Phonologische Angleichung deutscher Lehnwörter im Japanischen*. Berlin. Magisterarbeit. Humboldt-Universität zu Berlin. Vedoucí práce Prof. Dr. K. Kracht, Prof. Dr. N. Fries.

FRELLESVIG, Bjarke, 2010. *A History of the Japanese Language*. 1. vyd. United Kingdom: Cambridge University Press. ISBN 978-0-521-65320-6.

GOETHE, Johann Wolfgang von, 1958. *Viléma Meistera léta učednická*. 2. vyd., v SNKLHU 1. vyd. Přeložil Vojtěch JIRÁT, přeložil Erik Adolf SAUDEK. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury. Knihovna klasiků (SNKLHU).

GOETHE, Johann Wolfgang von, 2008. *Utrpení mladého Werthera*. Přeložil Erik Adolf SAUDEK. V Praze: XYZ. ISBN 978-80-7388-081-1.

HAARMANN, Harald, 1984. The Role of German in Modern Japanese Mass Media: Aspects of Ethnocultural Stereotypes and Prestige Functions of Language in Japanese Society. In: *Hitotsubashi Journal of Social Studies*. 16 (1), 31–41. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/43294278?seq=1>

CHO, Joanne Miyang, ROBERTS, Lee M., SPANG, Christian W., 2016. German-Japanese Relations from Meiji to Heisei. In: CHO, ROBERTS aj. *Transnational Encounters between Germany and Japan*. Palgrave Series in Asian German Studies. Palgrave Macmillan, New York. ISBN 978-1-137-57397-1. Dostupné z: https://www.academia.edu/14212306/Transnational_Encounters_between_Germany_and_Japan_Perceptions_of_Partnership_in_the_Nineteenth_and_Twentieth_Centuries

IRWIN, Mark, 2011. *Loanwords in Japanese*. Philadelphia: John Benjamins Pub. Co. ISBN 9789027286895.

Jisho.org: Japanese Dictionary. *Jisho.org: Japanese Dictionary* [online]. [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://jisho.org>

KAGEYAMA, Taro a Hideki KISHIMOTO, 2016. *Handbook of Japanese Lexicon and Word Formation*. Germany: De Gruyter Mouton. ISBN 978-161451-275-2.

KARLÍK, Petr, Marek NEKULA, Zdenka RUSÍNOVÁ a Miroslav GREPL, 2012. *Příruční mluvnice češtiny*. Vyd. 2., opr. [i.e. 4. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 978-80-7106-624-8.

KAST, Alexander, 2004a. Contributions to German-Japanese medical relations. *AMHA: ACTA MEDICO-HISTORICA ADRIATICA*. 2(1). ISSN 1334-4366. Dostupné z: <http://www.amha-journal.com/index.php/AMHA/article/view/146/101>

KAST, Alexander, 2004b. Contributions to German-Japanese medical relations: Erwin Bälz: , Professor of internal medicine in Tokyo – 1876-1905. *AMHA: ACTA MEDICO-HISTORICA ADRIATICA*. 2(2). ISSN 1334-4366. Dostupné z: <http://www.amha-journal.com/index.php/AMHA/article/view/157/110>

KAY, Gillian, 1995. *English loanwords in Japanese*. In: *World Englishes*. Basil Blackwell Ltd, roč. 14, 67–76. ISSN: 0883-2919. Dostupné z: http://www.csun.edu/~bashforth/301_PDF/301_P_P/EnglishLoanWordsJapanese.pdf

KRAAS, Ernst a Yoshiki HIKI, 1992. *300 Jahre deutsch-japanische Beziehungen in der Medizin*. Tokio: Springer-Verlag. ISBN 978-4-431-68021-5.

KUBOZONO, Haruo, 2015. *Handbook of Japanese Phonetics and Phonology*. Germany: De Gruyter Mouton. ISBN 978-1-61451-252-3.

KUNERT, Hannah, 2017. *From loaning to owning: Japanese loanwords in hiragana*. Melbourne. Doctoral thesis. The University of Melbourne. Vedoucí práce Dr. Celia Thompson, Dr. Ikuko Nakane. Dostupné z: https://www.academia.edu/37822942/From_loaning_to_owning_Japanese_loanwords_in_hiragana

MAEKAWA, Kikuo aj., 2008. The 6th Workshop on Asian language Resources: Balanced corpus of contemporary written Japanese. In: *International Joint Conference on Natural Language Processing*. 12.1.2008, 101–102 [citace 18.4.2021]. Dostupné z: https://www.academia.edu/2872038/Balanced_corpus_of_contemporary_written_japanese

MARTIN, Bernd, 2006. *Japan and Germany in the modern world*. Providence, R.I.: Berghahn Books. ISBN 1571818588.

MARYNCHANKA, Alina, 2014. *Vokalquantität und Vokalqualität im Deutschen: Ein Vergleich der russischen und der deutschen Sprache anhand ausgewählter Beispiele von Muttersprachlern und Nichtmuttersprachlern*. Hamburg: Diplomica Verlag. ISBN 978-3-95850-659-6.

Neue deutsche Biographie, 1953. Berlin: Duncker & Humblot. Aachen – Behaim, sv. 1. Dostupné z: <https://daten.digital-sammlungen.de/0001/bsb00016233/images/index.html?id=00016233&groesser=&fip=eayaxsfsdrfsdrxdsydxdsydeydxsydeayaen&no=7&seite=538>

NEWMARK, Peter, 1988. *A textbook of translations*. London: Prentice Hall. ISBN 01-391-2593-0. Dostupné z: https://www.academia.edu/25420034/A_TEXTBOOK_OF_TRANSLATION_Peter_Newmark

RACKL, Peter, 2012. *Fremdwörter im Deutschen: Charakterisierung und Schwierigkeiten* [online]. München: GRIN Verlag [cit. 2020-12-30]. ISBN 9783668459434. Dostupné z: <https://www.grin.com/document/367229>

REISCHAUER, Edwin O. a Albert M. CRAIG. *Dějiny Japonska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. Dějiny států. ISBN 80-7106-391-6.

SCALAPINO, Robert A., 1967. *The Japanese Communist Movement, 1920-1967*. California: University of California Press.

SHIBATANI, Masayoshi, 1990. *The languages of Japan*. New York: Cambridge University Press. ISBN 0521369185.

SCHMIEDTOVÁ, Věra, 2010. *Čeština, jak ji neznáte*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 978-80-7106-990-4.

Slovo a slovesnost: list Pražského lingvistického kroužku, 1990. Praha: Melantrich LI(2), květen. ISSN 0037-7031. Dostupné z: <https://kramerius.lib.cas.cz/uuid/uuid:cda2e373-530d-11e1-1418-001143e3f55c>

SOCHROVÁ, Marie, 2009. *Český jazyk v kostce: pro střední školy*. 2. vyd. Praha: Fragment. V kostce (Fragment). ISBN 978-80-253-0950-6.

TOMODA, Takako, 2005. *The loanword (gairaigo) influx into the Japanese language: Contemporary perceptions and responses*. New South Wales. Doctoral thesis. University of New South Wales. Dostupné z: <http://unsworks.unsw.edu.au/fapi/datastream/unsworks:806/SOURCE01?view=true>

VIDAL, Fernando a Saskia BROWN, 2011. *The Sciences of the Soul: The Early Modern Origins of Psychology*. University of Chicago Press. ISBN 978-0226855868.

WaDoku: Japanisch-Deutsches Wörterbuch [online], 2001 [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.wadoku.de>

WATANABE, Toshihiko a Carl MUROI, 2003. *Nur Ärzte "essen" mittags*. Deutsches Ärzteblatt [online]. Berlin, 14.11.2003, 100(46) [cit. 2020-11-19]. Dostupné z: <https://www.aerzteblatt.de/treffer?mode=s&wo=1041&typ=16&aid=39412&s=essen&s=mittags&s=nur&s=%E4rzte>

Přílohy

Chemie, fyzika, biochemie

česky	německy	japonsky	častější výraz	skupina
achromát	Achromat	アクロマート		pátá
akrolein	Akrolein	アクロレイン		čtvrtá
aldehyd	Aldehyd	アルデヒド		čtvrtá
amorfní	amorph	アモルフ	アモルファス	čtvrtá
amyláza	Amylase	アミラーゼ		čtvrtá
anastigmat	Anastigmat	アナスチグマート		pátá
androgen	Androgen	アンドロゲン		čtvrtá
antimon	Antimon	アンチモン		čtvrtá
antokyan	Anthozyan	アントシアン		čtvrtá
antracen	Anthrazen	アントラツェン	アントラセン	pátá
argon	Argon	アルゴン		čtvrtá
asparagin	Asparagin	アスパラギン酸		čtvrtá
barium	Barium	バリウム		třetí
barytová voda	Barytwasser	バリタ水		pátá
benzaldehyde	Benzaldehyd	ベンズアルデヒド		čtvrtá
benzen	Benzol	ベンゾール	ベンゼン	čtvrtá
benzidin	Benzidin	ベンチジン	ベンジジン	čtvrtá
benzin	Benzin	ベンチン	ベンジン	pátá
benzopyren	Benzpyren	ベンツピレン		čtvrtá
brocin	Brocin	ブロチン	プロチン	pátá
brom	Brom	ブロム	臭素	čtvrtá
brom ethyl	Bromäthyl	ブロムエチル		pátá
bromnatrium	Bromnatrium	ブロムナトリウム		pátá
brucin	Brucin	ブルチン	ブルシン	pátá
cyklamát sodný	Zyκλο	チクロ		čtvrtá
diastáza	Diastase	ジアスターゼ		čtvrtá
diethylether	Äthyläther	エチルエーテル		čtvrtá
dimethylether	Methyläther	メチルエーテル		čtvrtá
dioptrie	Dioptrie	ジオプトリー		čtvrtá
draslík	Kali	カリ		nezařazeno, stejné jako curry (kari)
eikonogen	Eikonogen	アイコノゲン		pátá
Einsteinium	Einsteinium	アインシュタインウム		pátá
emanace	Emanation	エマナチオン		pátá
energetický	energisch	エネルギッシュ		třetí
energie	Energie	エネルギー		první
enzym	Enzym	エンチーム	エンザイム, 酵素	pátá
ester	Ester	エステル		třetí
estrogen	Estrogen	エストロゲン		čtvrtá
ethan	Äthan	エタン		čtvrtá

ethanol	Äthanol	エタノール		třetí
ethyl	Äthyl	エチル		čtvrtá
ethylalkohol	Äthylalkohol	エチルアルコール		čtvrtá
ethylen	Äthylen	エチレン		čtvrtá
ethylenglykol	Äthylenglykol	エチレングリコール		čtvrtá
ethylester	Äthylester	エチルエステル		čtvrtá
fenol	Phenol	フェノール		čtvrtá
fenylhydrazin	Phenylhydrazin	フェニルヒドラチン	フェニルヒドラジン	pátá
fenylsalicylát	Phenylsalicylat	サリチル酸フェニル		čtvrtá
feromangan	Ferromangan	フェロマンガ		čtvrtá
fibrin	Fibrin	フィブリン		čtvrtá
fibrinogen	Fibrinogen	フィブリノーゲン		čtvrtá
formaldehyd	Formaldehyde	ホルムアルデヒド		čtvrtá
formalin	Formalin	ホルマリン		čtvrtá
formalin	Formalin	ホルマリン		čtvrtá
fosgen	Phosgen	ホスゲン		čtvrtá
fosgen	Phosgen	ホスゲン		čtvrtá
galaktóza	Galaktose	ガラクトーゼ	ガラクトース	pátá
gauss (jednotka)	Gauss	ガウス		čtvrtá
gel	Gel	ゲル	ジェル	třetí
geraniol	Geraniol	ゲラニオール		čtvrtá
germanium	Germanium	ゲルマニウム		čtvrtá
glukagon	Glukagon	グルカゴン		čtvrtá
gluten	Gluten	グルテン		čtvrtá
glycyrrhizin	Glycyrrhizin	グリチルリチン		čtvrtá
glykogen	Glykogen	グリコーゲン		čtvrtá
halogen	Halogen	ハロゲン		třetí
hexan	Hexan	ヘキサン		čtvrtá
hexogen	Hexogen	ヘキソーゲン		pátá
histamin	Histamin	ヒスタミン		třetí
hydrochinon	Hydrochinon	ヒドロキノン		čtvrtá
hyoscyamin	Hyoszyamin	ヒヨスチアミン		čtvrtá
chlor	Chlor	クロール	塩素	čtvrtá
chloroform	Chloroform	クロロホルム		čtvrtá
chloropen	Chloroprene	クロロプレン		čtvrtá
chlorové vápno	Chlorkalk	カルキ		čtvrtá
chrom	Chrom	クロム		druhá
invertáza	Invertase	インベルターゼ		čtvrtá
jód	Jod	ヨード	ヨウ素	čtvrtá
jodid draselný	Jodkalium	ヨードカリウム	ヨウ化カリウム	pátá
jodoform	Jodoform	ヨードホルム		čtvrtá
kalcium	Kalzium	カルチウム	カルシウム	pátá
kaliium-argon datování	Kaliium-Argon Methode	カリウム・アルゴン法		pátá

karboxylová kyselina	Karbonsäure	カルボン酸		čtvrtá
karnalit	Carnallit	カーナリット	カーナライト	pátá
kasein	Kasein	カゼイン		čtvrtá
kodein	Kodein	コデイン		čtvrtá
koenzym	Koenzym	コエンチーム	補酵素, コエンザイム	pátá
koks	Koks	コークス		čtvrtá
kresol	Kresol	クレゾール		čtvrtá
kyselina acetylsalicylová	Acetylsalizylsäure	アセチルサリチル酸		čtvrtá
kyselina acetylsalicylová	Azetylsalizylsäure	アセチルサルチル酸	アセチルサリチル酸	pátá
kyselina olejová	Öleinsäure	オレイン酸		čtvrtá
laktáza	Laktase	ラクターゼ		čtvrtá
laktóza	Laktose	ラクトース	ラクトース, 乳糖	pátá
lanthan	Lanthan	ランタン		nezařazeno, stejné jako lantern (lucerna)
lecitin	Lezithin	レシチン		čtvrtá
leucin	Leucin	ロイシン		čtvrtá
lipáza	Lipase	リパーゼ		čtvrtá
lipozom	Liposom	リポゾーム	リポソーム	čtvrtá
luciferáza	Luciferase	ルシフェラーゼ		čtvrtá
luciferin	Luciferin	ルシフェリン		pátá
lutecium	Lutetium	ルテチウム		pátá
lux (jednotka)	Lux	ルクス		čtvrtá
maltáza	Maltase	マルターゼ		čtvrtá
marbit (sladidlo)	Marbit	マルビット		pátá
mentol	Menthol	メントール		čtvrtá
metan	Methangas	メタンガス		čtvrtá
methan	Methan	メタン		třetí
methanol	Methanol	メタノール		čtvrtá
methylalkohol	Methylalkohol	メチル・アルコール		čtvrtá
methyloranž	Methylorange	メチルオレンジ		čtvrtá
methylpropan	Methylpropamin	メチルプロパミン	イソブタン	pátá
mikroskop	Mikroskop	ミクロスコープ	顕微鏡	pátá
monochromátor	Monochromator	モノクロマトル	モノクロメーター	pátá
myoglobin	Myoglobin	ミオグロビン		pátá
naftalen	Naphtalin	ナフタリン		čtvrtá
naftol	Naphthol	ナフトール		čtvrtá
narkotin	Narkotin	ナルコチン		pátá
natrium	Natrium	ナトリウム		druhá
neoarsenobenzol	Neoarsenobenzol	ネオアルゼノベンゾール		pátá
nikotin	Nikotin	ニコチン		třetí
niob	Niob	ニオブ		čtvrtá

niobium	Niobium	ニオブウム		čtvrtá
nitro (oxid dusný)	Nitro	ニトロ		čtvrtá
nitrobenzol (nitrobenzen)	Nitrobenzol	ニトロベンゾール	ニトロベンゼン	pátá
nitrogen	Nitrogen	ニトロゲン	窒素	pátá
odměrná pipeta	Messpipette	メスピペット		čtvrtá
odměrný válec	Messzylinder	メスシリンダー		čtvrtá
oersted (jednotka intenzity magnetického pole)	Oersted	エルステッド		čtvrtá
ohm (veličina)	Ohm	オーム		čtvrtá
olej oxidu zinečnatého	Zink + Oil	チンクオイル	チンク油	pátá
parathion	Parathion	パラチオン		čtvrtá
pektin	Pektin	ペクチン		čtvrtá
pepsin	Pepsin	ペプシン		čtvrtá
pepton	Pepton	ペプトン		čtvrtá
perlon	Perlon	ペルロン	ナイロン	pátá
peroxid vodíku	Oxydol	オキシドール		čtvrtá
peroxidáza	Peroxidase	ペルオキシダーゼ		čtvrtá
Petriho miska	Schale	シャーレ		čtvrtá
pH	pH	ペーハー		čtvrtá
ploxin	Phloxin	プロキシシン	フロキシシン	pátá
polyuretan	Polyurethan	ポリウレタン		čtvrtá
proteóza	Proteose	プロテオーゼ		pátá
reakce, odezva	Reaktion	リアクチオン	リアクション	pátá
resorcinol	Resorzin	レゾルチン	レゾルシノール	pátá
rhodanid draselný	Rhodankali	ロダンカリ		čtvrtá
sacharáza	Sacharase	サッカラーゼ	インバルターゼ	pátá
Sacharóza	Sukrase	スクラーゼ		čtvrtá
salvarsan	Salvarsan	サルバルサン		čtvrtá
sodíková výbojka	Natrium + lamp	ナトリウム・ランプ		čtvrtá
stigmasterin (stigmasterol)	Stigmasterin	ステイグマステリン	スチグマステロール	pátá
strychnin	Strychnin	ストリヒニン	ストリキニーネ (hol.)	pátá
styren	Styrol	スチロール		druhá
styren	Styron	スチロン		pátá
syřidlo	Lab	ラーブ		pátá
šelak	Schellack	シェラック		čtvrtá
tein	Tein	テイン		pátá
tellur	Tellur	テルル		čtvrtá
tetrodotoxin	Tetrodotoxin	テトロドトキシシン		čtvrtá
thiamin	Thiamin	チアミン		čtvrtá
thorium	Thorium	トリウム		čtvrtá
thulium	Thulium	ツリウム		pátá
titan	Titan	チタン		druhá
tyroxin	Thyroxin	チロキシシン		čtvrtá
uran	Uran	ウラン		druhá

ureáza	Urease	ウレアーゼ		čtvrtá
uretan	Urethan	ウレタン		třetí
xylen	Xylen	キシレン		čtvrtá

Medicína, biologie, farmacie

česky	německy	japonsky	častější výraz	skupina
acetanilid	Antifebrin	アンチフェブリン	アセトアニリド	pátá
adenovirus	Adenovirus	アデノウイルス		čtvrtá
adrenalin	Adrenalin	アドレナリン		třetí
alergie	Allergie	アレルギー		první
Alpha-eucain	Alpha-eucain	アルファオイカイン		pátá
Alzheimerova choroba	Alzheimer	アルツハイマー (病)		druhá
anafylaxe	Anaphylaxie	アナフィラキシー		čtvrtá
aneurináza	Aneurinase	アノイリナーゼ	チアミナーゼ	pátá
angina	Angina	アンギーナ	扁桃腺	čtvrtá
angiografie	Angiograph	アンギオグラフィ	血管造影	čtvrtá
antigen	Antigen	アンチゲン	抗原	pátá
antitoxin	Antitoxin	アンチトキシン	抗毒素	pátá
aromaterapie	Aromatherapie	アロマテラピー	アロマセラピー	pátá
asparagin	Asparagin	アスパラギン		čtvrtá
atavismus	Atavismus	アタビズムス	隔世遺伝	pátá
aterom	Atherom	アテローム		čtvrtá
ateroskleróza	Atherosclerosis	アテロスクレローシ ス	動脈硬化症	pátá
atetóza	Athetosis	アテトーシス	アテトーゼ	pátá
azotobakter	Azotobakter	アゾトバクテル		pátá
bacily	Bazillen	バチルレン		pátá
bakterie ve tvaru čárky způsobující cholery	Kommabazillen	コンマバチルレン		pátá
bakterie ve tvaru čárky způsobující cholery	Kommabazillus	コンマバチルス	コレラ菌	pátá
beriberi	Beriberi	ベリベリ	脚気	pátá
cyanóza	Zyanose	チアノーゼ		čtvrtá
diatermie	Diathermie	ジアテルミー		čtvrtá
Dýmějový mor	Pestbeule	腺ペスト		čtvrtá
dystonie	Dystonie	ジストニー	ジストニア	pátá
ejakulace	Ejakulation	エヤクラチオン	射精	pátá
erythematodes	Erythematodes	エリテマトーデス		čtvrtá
euchinin	Euchinin	オイヒニン		pátá
eutanazie	Euthanasie	オイタナジー	安楽死	pátá
extáze	Ekstase	エクスタセ	エクスタシー, 有頂天	pátá
flykténa	Phlyktäne	フリクテン		čtvrtá
furunkl	Furunkel	フルンケル		pátá
gáza	Gaze	ガーゼ		druhá
gen	Gen	ゲン	遺伝子	pátá
genom	Genom	ゲノム		třetí

glaukom, zelený zákal	Glacoma	グラウコーマ	緑内障	pátá
hemoroidy	Hämorrhoiden	ヘモロイド		pátá
herpangína	Herpangina	ヘルパンギーナ		čtvrtá
herpes	Herpes	ヘルペス		třetí
hlístice	Nematode	ネマトーデ	線形動物	pátá
horečka	Fieber	フィーベル	フィーバー	pátá
horečka dengue	Denguefieber	デング熱		čtvrtá
hormon	Hormon	ホルモン		první
chrastění	Rasseln	ラッセル		pátá
chřipkový virus	Influenza-Virus	インフルエンザウイルス		třetí
ichtyol	Ichthyol	イヒチオール		čtvrtá
impotence	Impotenz	インポテンツ (インポ)		čtvrtá
irigátor	Irrigator	イルリガートル		čtvrtá
irigátor	Irrigator	イルリガートル		čtvrtá
jodová tinktura	Jodtinktur	ヨードチンキ	沃度丁幾	čtvrtá
kapavka	Tripper	トリッペル	淋病	pátá
kapsle	Kapsel	カプセル		druhá
karta pacienta	Karte	カルテ		druhá
katatonie	Katatonie	カタトニー	緊張病	pátá
kochr (cévní svorka)	Kocher	コッヘル		čtvrtá
Kolchicin	Colchicin	コルヒチン		čtvrtá
kreosot	Kreosot	クレオソート		čtvrtá
kretenizmus	Kretinismus	クレチン症, クレチン病		čtvrtá
krycí sklíčko	Deckglass	デッキガラス	保護ガラス	pátá
krysa	Ratte	ラッテ	鼠, ラット	pátá
kúra, léčba	Kur	クール		nezařazeno, stejné jako <i>cool</i> (super)
kymograf	Kymographion	キモグラフィオン		pátá
laktogen	Laktogen	ラクトーゲン		pátá
lanceta	Lanzette	ランセッタ	ランセット (hol.)	pátá
lékař	Doktor	ドクトル	医者, ドクター	čtvrtá
lékařský rozhovor s pacientem	Mundtherapie	ムンテラ		čtvrtá
lepra	Lepra	レブラ		čtvrtá
lymfatická céva	Lymphgefäss	リンパ管		čtvrtá
malárie	Malaria	マラリア		třetí
malignolipin	Malignolipin	マリグノリピン反応		pátá
masáž srdce	Herzmassage	ヘルツマッサージ	心臓マッサージ, 胸骨圧迫	pátá
mast	Pasta	パスタ	軟膏	nezařazeno, stejné jako <i>pasta</i> (těstoviny)
mendelizmus	Mendelismus	メンデルismus	メンデルイズム	pátá
menstruace	Menses	メンス		čtvrtá
metamorfóza	Metamorphose	メタモルフォーゼ	変身, 変形	čtvrtá

mimochoďník	Passgang	パスガング		pátá
mongolizmus	Mongolismus	モンゴリスムス	ダウン症候群	pátá
morfogén	Morphogen	モルフオゲン		pátá
myogenní	myogen	ミオゲン		pátá
myograf	Myograph	ミオグラフ		pátá
nefróza	Nephrose	ネフローゼ		čtvrtá
Neisseria gonorrhoeae	Gonokokken	ゴノコッケン	淋菌	pátá
neuróza	Neurose	ノイローゼ		druhá
nůžky	Schere	シェーレ		pátá
oběd	Essen	エッセン		pátá
operace	Operation	オペラチオン	オペレーション, オペ	pátá
orgazmus	Orgasmus	オルガスムス	オーガズム	čtvrtá
pacient	Kranke	クランケ	患者	čtvrtá
panenská blána	Hymen	ヒーメン	処女膜	pátá
parafrenie	Paraphrenie	パラフレニー		pátá
paratyfus	Paratyphus	パラチフス		čtvrtá
patografie	Pathographie	パトグラフィ		čtvrtá
pinč	Schnauzer	シュナウツァー	シュナウザー	pátá
platan	Platane	プラターネ	ブラタナス	pátá
plíce	Lunge	ルング		čtvrtá
počátek	Anlage	アンラーゲ	原基	pátá
potence	Potenz	ポテンツ		čtvrtá
preparát	Präparat	プレパラート		čtvrtá
protoplazma	Protoplasma	プロトプラズマ	原形質	pátá
provést výškrab	Auskratzen	アウス		pátá
příznačný rys/znak	Merkmal	メルクマール		čtvrtá
rakovina	Krebs	クレブス	キャンサー	pátá
recept	Rezept	レセプト	処方箋	čtvrtá
rentgen	Röntgen	レントゲン		druhá
reserpin	Reserpin	レセルピン		čtvrtá
revmatismus	Rheumatismus	ロイマチス	リウマチ	čtvrtá
rickettsia	Rickettsia	リケッチア		čtvrtá
sádra (na zlomeniny)	Gips	ギブス		čtvrtá
sádra na celou postel	Gipsbett	ギブスベット		pátá
scintigram	Szintigram	シンチグラム		čtvrtá
sperma	Samen	ザーメン		čtvrtá
spirochety	Spirochäte	スピロヘータ		čtvrtá
srdce	Herz	ヘルツ	心臓, ハート	čtvrtá
sulfonamidová antibiotika	Sulfa	スルファ		pátá
syfilis	Syphilis	ジフィリス	梅毒	čtvrtá
špachtle	Spatel	スパーテル	スパチュラ	pátá
terapie	Therapie	セラピー	セラピー	čtvrtá
tetanus	Tetanus	テタヌス	破傷風	pátá
trichomycin	Trichomycin	トリコマイシン		pátá
trichotillomanie	Trichotillomanie	トリコチロマニー	トリコチロマニ	pátá

			ア	
trypanozoma	Trypanosoma	トリパノソーマ		čtvrtá
tuberkulin	Tuberkulin	ツベルクリン		čtvrtá
tyfus	Typhus	チフス		třetí
urokináza	Urokinase	ウロキナーゼ		čtvrtá
vakcína	Vakzin	ワクチン		druhá
vakcína proti chřipce	Influenza-Vakzin	インフルエンザ・ワクチン		čtvrtá
varlata	Hoden	ホーデン	睾丸, 精巢	čtvrtá
virus	Virus	ウイルス		první
záchvat, zhoršení stavu	Schub	シューブ		pátá
zánět hrtanu	Krupp	クループ		pátá
zubní kaz	Karies	カリエス		čtvrtá

Horolezectví, lyžařství

česky	německy	japonsky	častější výraz	skupina
alpské červánky	Alpenglühen	アルペングリュエ ン		pátá
Alpy	Alpen	アルペン	アルプス	čtvrtá
batoh	Rucksack	リュック (ザック, リュックザック)		druhá
běžkování	Langlauf	ラングラウフ	クロスカントリ ー	pátá
běžkování, jízda na horském kole	Geländefahren	ゲレンデファーレン	クロスカントリ ー	pátá
bivak	Biwak	ビバーク	露營	čtvrtá
bivak (spíše forma stanu)	Zeltsack	ツェルトザック -> ツェルト		čtvrtá
blokant	Jumär	ユマール		pátá
bloudit a lézt v kruhu	Ringwanderung	リングワンデルング		pátá
boty s hroty	Muger	ムーガー		pátá
brzdění otočením (druh otočení)	Abstemmen	ア(ッ)ブシュテンメ ン		pátá
Carvový oblouk	Wedeln	ウェーデルン		čtvrtá
cepín	Eishaken	アイスハーケン		pátá
cepín	Pickel	ピッケル		čtvrtá
druh otočení	anstemmen	アンシュテンメン		pátá
dřep	Hocke	ホッケ		pátá
hora	Berg	ベルグ	山	čtvrtá
horám zdar	Berg Heil	ベルクハイル		pátá
horolezecké lano	Seil	ザイル	ロープ	čtvrtá
horská chata	Hütte	ヒュッテ	山小屋	čtvrtá
hřeben	Kamm	カム	峠, リッジ, 尾 根	pátá
jet obloukem	Bogenfahren	ボーゲンファーレン		pátá
jištění	Sicher	ジッヘル (ジッヘル ング)		čtvrtá

jištění	Sicherung	ジッヘルング		pátá
karabina	Karabiner	カラビナ		čtvrtá
Langriemenovo vázání	Langriemenbindung	ラングリーメンビン ドゥング		pátá
letní lyžování	Sommerschi	ゾンメルシー		pátá
lyžařská hola	Stock	ストック		nezařazeno, stejné jako <i>stock</i> (akcie, sklad)
lyžařský vlek	Skilift	スキーリフト		čtvrtá
mačky	Steigeisen	シュタイクアイゼン -> アイゼン		třetí
mezera mezi ledovcem a stěnou údolí	Landkluft	ラントクluft		pátá
náledí	Eisbahn	アイスバーン		čtvrtá
obří slalom	Riesen Slalom	リーゼン・スラロー ム	大回転	čtvrtá
otočka na lyžích	Stemmkristiania	シュテムクリスチャ ニア		pátá
otočka na lyžích s plužením	Stemmbogen	シュテムボーゲン		čtvrtá
otočka technikou plužení	Pflugbogen	プルークボーゲン		čtvrtá
palčáky	Mitten	ミッテン	手袋	pátá
pluh	Schuss	シュス		pátá
plužení	Pflugfahren	プルークファーレン		čtvrtá
postavit na hranu	stemmen	シュテム		čtvrtá
pozdrav mezi lyžaři	Schi Heil	シー・ハイル		pátá
prudký svah, sráz	Steilhang	シュタイルハング		pátá
předklon	Vorlage	フォアラゲ		pátá
přeskakování překážek	Geländespringen	ゲレンデシュプリン ゲン		pátá
přeskok přes překážky	Geländesprung	ゲレンデシュプリン グ		pátá
přivázat se lanem	anseilen	アンザイレン		čtvrtá
puklina (ve skále)	Riss	リス		nezařazeno, stejné jako 栗鼠 (veverkovití)
puklina v ledovci	Bergschrund	ベルクシュルント -> シュルント		pátá
ranní červená	Morgenrot	モルゲンロート	朝焼け	čtvrtá
růžové ráno	Rosenmorgen	ローゼンモルゲン		pátá
rychlost oblouku	Temposchwung	テンポシュブング		pátá
rytmické střídání nohou při lyžování	Beispiel	バインシュピール		pátá
sebejištění	Selbstsicherung	ゼルプストジッヘル ンク		pátá
sjezd	Abfahrt	アプファールト		pátá
sjezd	Schussfahren	シュスファーレン		pátá
sjezd ve třech krocích	Dreierschritt	ドライエルシュリッ ト		pátá

sjezdové lyžování	Geländeski	ゲレンデスキー		čtvrtá
sjezdovka	Gelände	ゲレンデ	スロープ	třetí
sjezdovka	Piste	ピステ	ピスト (fr)	pátá
skalní stěna, výskok	Kante	カンテ		pátá
skoba	Haken	ハーケン		čtvrtá
skok	Sprung	シュプRUNG	ジャンプ	pátá
skokanský můstek	Schanze	シャンツェ	スキージャンプ	čtvrtá
slaňovat	Abseilen	アップザイレン	アプザイレン	pátá
smyčka	Schlinge	シュリング		čtvrtá
stopa	Spur	シュプール		čtvrtá
strouha	Runse	ルンゼ	ガリー	čtvrtá
špička hůlky	Spitze	シュピッツェ		pátá
švih	Schwung	シュブUNG		pátá
trať, dráha	Bahn	バーン		čtvrtá
uzel při horolezení	selbst Seil	ゼルプストザイル		pátá
vázání	Bindung	ビンディング	バインディング	čtvrtá
vrchol	Zinne	チンネ		pátá
výstup odvratem	Grätenschritt	グラーターンシュリット		pátá
začátek skoku	Satz	サツ		pátá
záklon	Rücklage	ルックラーゲ		pátá
zatočení	Bogen	ボーゲン		čtvrtá

Umění hudební, divadelní a literatura

česky	německy	japonsky	častější výraz	skupina
alpský roh	Alphorn	アルプホルン		čtvrtá
Bildungsroman (vzdělávací román)	Bildungsroman	ビルドゥングス・ロマ ン	教養小説	čtvrtá
citera	Zither	チター		čtvrtá
cyclorama	Rundhorizont	ルンドホリゾン ト		pátá
Dohran (make-up)	Dohran	ドーラン		čtvrtá
drama určené ke čtení (skříňové drama)	Lesedrama	レーゼドラマ		pátá
drama určené ke hraní	Bühnendrama	ビューネンドラ マ		pátá
drama zachycující osobní život autora	Ich-Drama	イッヒドラ マ		pátá
dramaturg	Dramaturg	ドラマツルク		pátá
dramaturgie	Dramaturgie	ドラマツルギ		čtvrtá
druh horizontu	Kuppelhorizont	グッペルホリ ゾン ト		pátá
fanfára	Fanfare	ファンファー レ		čtvrtá
filmová kazeta	Patrone	パトローネ		čtvrtá
flétna	Flöte	フレーテ	フルート, 笛	pátá
generálka	Generalprobe	ゲネプロ		čtvrtá
horizont	Horizont	ホリゾン ト		čtvrtá
hudba	Musik	ムジーク	ミュージック	čtvrtá
chór	Chor	コール	合唱団, コー ラ ス	pátá

chorál	Choral	コラール		čtvrtá
kadence	Kadenz	カデンツ		čtvrtá
kapelník	Kapellmeister	カベルマイスター	楽長	pátá
kontrapunkt	Kontrapunkt	コントラプンクト	対位法	pátá
krumhorn	Krummhorn	クルムホルン		pátá
lesní roh	Horn	ホルン		čtvrtá
Lichtgrafik (světelná grafika)	Lichtgraphik	リヒトグラフィック		pátá
linoryt	Linoleumdruck	リノリウム版		pátá
metrika	Metrik	メトリック		čtvrtá
Minnesänger (trubadúr)	Minnesinger	ミネゼンガー		pátá
opereta	Operette	オペレッテ	オペレッタ (it.)	pátá
opereta	Singspiel	ジングシュピール		čtvrtá
partitura	Partitur	パーチトゥーア	楽譜	pátá
pohádka	Märchen	メルヘン		třetí
polka	Polka	ポルカ		čtvrtá
popěvek v jódlování	Jodel	ヨーデル		čtvrtá
pozoun, trombon	Posaune	ポザウネ	トロンボーン	pátá
předehra	Vorspiel	フォアシュピール		pátá
původní text	Urtext	ウルテキスト	原本	pátá
realismus	Realismus	リアリズムス	リアリズム	pátá
román v první osobě	ich Roman	イッヒ・ロマン		pátá
romantické	romantisch	ロマンティッシュ	ロマンチック	pátá
romantik	Romantiker	ロマンティケル	ロマンチスト	čtvrtá
rytmus	Rhythmus	リトムス	リズム	pátá
sborová cvičení	Chorübungen	コールユーブンゲン		pátá
sborový zpěv, zvolání při demonstraci	Sprechchor	シュプレヒコール		čtvrtá
serenáda	Serenade	セレナーデ		čtvrtá
sólista	Solist	ゾリスト	ソリスト (fr.)	pátá
sólisté	Solisten	ゾリステン	ソリスト (fr.)	pátá
sonáta	Sonate	ソナテ	ソナタ (it.)	pátá
stavební biologie	Baubiologie	バウビオロギー		pátá
světobol	Weltschmerz	ベルトシュメルツ	ヴェルトシュメルツ	pátá
symfonie	Symphonie	ジンフォニー	シンフォニー, 交響曲	pátá
šalmaj	Schalmei	シャルマイ	チャルメラ (port.)	čtvrtá
takt	Takt	タクト	小節	čtvrtá
téma	Thema	テーマ		první
tendenční román	Tendenzroman	テンデンツロマン		pátá
tenor	Tenor	テノール	テナー	třetí
trylek	Triller	トリラー	トリル	čtvrtá
umělecká píseň	Kunstlied	クンストリート	歌曲	pátá
umění	Kunst	クンスト	美術, アート	pátá
ústřední motiv	Leitmotiv	ライトモチーフ		čtvrtá
uvedení	Einführen	アインフューレン		pátá

varhany	Orgel	オルゲル	オルガン (port.)	pátá
Vídeňský valčík	Wiener Walzer	ワルツ (ウィンナ・ワルツ)		druhá
xylofon	Xylophon	シロホン	木琴	pátá
zobcová flétna	Blockflöte	ブロックフレーテ	リコーダー	čtvrtá
zpěvák	Sänger	ジンゲル	シンガー	pátá
zvonkohra	Glockenspiel	グロッケンシュピール (グロッケン)		pátá

Kulturně specifická sl., geografické n.

česky	německy	japonsky	častější výraz	skupina
Bauhaus (škola)	Bauhaus	バウハウス		čtvrtá
Biedermeier	Biedermeier	ビーダーマイアー		pátá
čokoláda	Schokolade	ショコラーデ	チョコレート, チョコ, ショコ ラ (fr.)	pátá
dálnice (v německy mluvících zemích)	Autobahn	アウトバーン		čtvrtá
dobré ráno	Guten Morgen	グーテン・モルゲン		čtvrtá
dobrou noc	Gute Nacht	グーテナハト		pátá
dobrý den	Guten Tag	グーテン・ターク		čtvrtá
Eiger (vrchol)	Eiger	アイガー		čtvrtá
ementál	Emmentaler Käse	エメンタール・チー ズ		čtvrtá
fenik	Pfennig	ペニヒ		čtvrtá
Gambrinus	Gambrinus	ガンブリヌス		pátá
guláš	Gulasch	グーラシュ	グーラッシュ	čtvrtá
houska	Brötchen	ブレッチェン	パン	pátá
chléb	Brot	ブロード	パン, ブレッド	pátá
Karlovy Vary	Karlsbad	カルルスバード		pátá
kaštiny	Kastanien	カスターニーエン	栗, マロン (fr.)	pátá
kefir	Kefir	ケーフィル	ケフィア (ruš.)	pátá
knäckebröt	Knäckebröt	クネッケ		čtvrtá
koláč	Kuchen	クーヘン	ケーキ	pátá
koláč Baumkuchen („stromový koláč“)	Baumkuchen	バウムクーヘン (バ ウムクーヘン)		čtvrtá
koriander	Koriander	コリアンデル	コリアンダー, 香菜 (čín.)	pátá
kysané zelí	Sauerkraut	ザウアークラウト	ザワークラウト	čtvrtá
ležák	Lagerbier	ラガー・ビール		čtvrtá
Lhoce (hora)	Lhotse	ローツェ		čtvrtá
Lorelei (skála)	Lorelei	ローレライ		čtvrtá
maturita (v Německu)	Abitur	アビトゥア		čtvrtá
metro (v Německu, Rakousku)	U-Bahn	ウーバーン	Uバーン	pátá
metro (v Německu)	U-tergrundbahn	ウンテル -> ウンタ ー	地下鉄, メトロ (fr.)	pátá
Mulda (řeka)	Mulde	ムルデ		pátá

Münchener Bier (značka)	Münchener Bier	ミュンヘンビール		pátá
na shledanou	auf Wiedersehen	アウフウィダーゼー エン		pátá
Nagel (obec)	Nagel	ナーゲル		pátá
Nová věcnost	Neue Sachlichkeit	ノイエ・ザッハリッ ヒカイト	新即物主義	pátá
ochutnávka vín	Weinprobe	ワインプローベ		pátá
ovarové koleno	Eisbein	アイスバイン		čtvrtá
Portske víno	Portwein	ポルトワイン	ポートワイン, ポルト酒	pátá
pruský loket (jednotka)	Elle	エルレ	エル (hol./ang.)	pátá
pšenice	Weizen	ヴァイツェン		čtvrtá
pšeničné pivo	Weissbier	ヴァイスビア	白ビール	pátá
řízek	Schnitzel	シュナウザー	シュニツェル	pátá
Sacherův dort	Sachertorte	ザッハトルテ		čtvrtá
sekt	Sekt	ゼクト		pátá
Solingen (město)	Solingen	ゾーリングェン		pátá
šnaps, pálenka	Schnaps	シュナップス		čtvrtá
štóla	Stollen	シュトレン		čtvrtá
Taunus (pohoří)	Taunus	タウヌス		čtvrtá
třešňovice	Kirsch	キルシュ		čtvrtá
třešňovice	Kirschwasser	キルシュワッサー		čtvrtá
Unter den Linden (stanice metra, ulice)	Unter den Linden	ウンテルデンリンデ ン		pátá
Vídeň	Wien	ウィーン		první
vídeňský řízek	Wiener Schnitzel	ウィーナ・シュニッ ツェル		pátá
výběr (z hroznů)	Auslese	アウスレーゼ		čtvrtá
výčepní pivo (Schankbier)	Schankbier	シャンクビール		pátá
želatina	Gelatin	ゲラチン	ゼラチン	pátá

Filozofie, psychologie

česky	německy	japonsky	častější výraz	skupina
ambivalence	Ambivalenz	アンビバレンツ	アンビバレント	čtvrtá
antíteze	Antithese	アンチテーゼ		čtvrtá
aura	Aura	アウラ	オーラ	čtvrtá
bytí	Sein	ザイン		pátá
bytí, existence	Dasein	ダーザイン	現存在	pátá
celý člověk	ganz Mensch	ガンツメンシュ		pátá
dialektický	dialektisch	ディアレクティッシ ュ		čtvrtá
dialektika	Dialektik	ディアレクティーク	弁証法	pátá
dogmatik	Dogmatiker	ドグマティークェル		pátá
duch doby	Zeitgeist	ツァイトガイスト	時代精神	čtvrtá
duch, duše	Geist	ガイスト	エスプリ	pátá
duše, cit	Gemüt	ゲミュート	情緒	pátá

dvojník	Doppelgänger	ドッペルゲンガー		čtvrtá
entelechie	Entelechie	エンテレヒー		pátá
fetišizmus	Fetischismus	フェティシズムス	フェティシズム	pátá
filištín (nevzdělanec, barbar)	Philister	フィリスター		pátá
filozofie života	Lebensphilosophie	レーベンスフィロゾフィー		pátá
hegemonie	Hegemonie	ヘゲモニー	主導権	čtvrtá
hierarchie	Hierarchie	ヒエラルキー	階層	třetí
hysterie	Hysterie	ヒステリー		druhá
ideologický	ideologisch	イデオロギッシュ	イデオロギー的	čtvrtá
ideologie	Ideologie	イデオロギー		druhá
lumpenproletariát	Lumpenproletariat	ルンペンプロレタリアート		pátá
makrokosmos	Makrokosmos	マクロコスモス		čtvrtá
masochizmus	Masochismus	マゾヒズムス	マゾヒズム	čtvrtá
materialismus	Materialismus	マテリアリスムス	唯物論	pátá
měti	Sollen	ゾルレン		čtvrtá
mikrokosmos	Mikrokosmos	ミクロコスモス		čtvrtá
monadologie	Monadologie	モナドロギー	モナドロジー	pátá
narcizmus	Narzissmus	ナルチズムス	ナルシズム, 自己愛	pátá
ontologie	Ontologie	オントロジー	存在論	čtvrtá
proletariát	Proletariat	プロレタリアート		čtvrtá
proletář	Proletarier	プロレタリア		třetí
protichůdnost	Antinomie	アンチノミー		čtvrtá
prožít, zažít	erleben	エルレーベン		pátá
samo o sobě	an sich	アン・ジッヒ		pátá
společensví, pospolitosť	Gemeinschaft	ゲマインシャフト	コミュニテイ, 共同社会	čtvrtá
společnost	Gesellschaft	ゲゼルシャフト	利益社会	čtvrtá
syndrom dvojníka	Doppelgänger syndrome	ドッペルゲンガー・シンドローム		pátá
syntéza	Synthese	ジンテーゼ	合成, 総合	čtvrtá
teleologie	Teleologie	テレオロギー	目的論	pátá
teze, tvrzení	These	テーゼ		třetí
trauma	Trauma	トラウマ	外傷	druhá
třídní boj	Klassenkampf	クラッセンkampf	階級闘争	pátá
urolognie	Urolagnie	ウロラグニー		pátá
věc o sobě	Ding an sich	ディングアンジッヒ	物自体	pátá
věcný	sachlich	ザッハリッヒ		pátá
vzhled, podoba, tvar	Gestalt	ゲシュタルト		čtvrtá
zrušení	Aufheben	アウフヘーベン	止揚	pátá

Politika, vojenství

česky	německy	japonsky	častější výraz	skupina
aliance, federace	Bund	ブント	ユニオン	čtvrtá

autarkie	Autarkie	アウトアルキー		čtvrtá
azyl	Asyl	アジール		čtvrtá
císař	Kaiser	カイゼル	エンペラー, 皇帝	čtvrtá
geopolitika	Geopolitik	ゲオポリティク	ジオポリティックス	čtvrtá
Hitlerjugend	Hitlerjugend	ヒトラー・ユーゲント		čtvrtá
liberálové	Liberalen	リベラーレン	リベラリスト, 自由主義者	pátá
nacista	Nazis	ナチス (ナチ)		druhá
násilí (politické)	Gewalt	ゲバルト (ゲバ)	政治的暴力	čtvrtá
německá válečná ponorka	U-boot	ウーボート	U ボート	pátá
nepotizmus	Nepotismus	ネポティスムス		pátá
oligarchie	Oligarchie	オリガルヒ	寡頭政	čtvrtá
politická strana	Partei	パルタイ	政党	pátá
puč	Putsch	プッチ	一揆	čtvrtá
reálpolitika	Realpolitik	リアルポリティーク		pátá
reforma	Reformation	レフォルマチオン	改革	pátá
vůdce	Führer	フューラー		čtvrtá
yperit	Yperit	イベリット	マスタードガス	čtvrtá

Další nezařazená slova

česky	německy	japonsky	častější výraz	skupina
abc	ABC	アーベーツェー		pátá
ablaut, střída	Ablaut	アブラウト	母音交替	pátá
absolutní	absolut	アブソルット	アブソリュート, 絶対的	čtvrtá
analogie	Analogie	アナロジー	アナロジー	čtvrtá
ano	ja	ヤー		pátá
apel, výzva	Apell	アッペル	アピール	pátá
archiv	Archiv	アルヒーフ	アーカイブ	pátá
barevný tón	Tonfarbe	トーンファルベ		pátá
belonit	Belonite	ベロニーテ		pátá
bunda	Jacke	ヤッケ	ジャケット	čtvrtá
bungalov	Bungalow	ブンガロー	バンガロー	pátá
bytový dům	Siedlung	ジードルンク	アパート	pátá
byzantský sloh	Bizanz	ビザンツ式	ビザンチン式	pátá
cech	Zunft	ツunft	ギルド	čtvrtá
cestovní kancelář	Reisebüro	ライゼビューロー	旅行会社	pátá
cikán	Zigeuner	チゴイネル	ジプシー	pátá
čárka	Komma	コンマ		třetí
čep, hmoždík	Dübel	ジベル		pátá
dáma	Dame	ダーメ	レディー, マダム	pátá
dámy, paní	Damen	ダーメン		pátá

dcera	Tochter	トホテル		pátá
děkuji	danke	ダンケ		čtvrtá
demagogický	demagogisch	デマゴギッシュ		pátá
demagogie, fáma	Demagogie	デマ (デマゴギー)		druhá
démonický	dämonisch	デモーニッシュ		čtvrtá
demonstrovat pomocí násilí	Gewalt + ru	ゲバル		pátá
diletantismus	Dilettantismus	ディレッタンティズム	ディレッタンティズム	pátá
dítě	Kinder	キンダー	子供, 子	pátá
domov	Heim	ハイム		pátá
družstvo, společenstvo	Genossenschaft	ゲノッセンシャフト		pátá
dukát	Dukaten	デュカーテン		pátá
důvod	Grund	グランド	理由	pátá
epigoni	Epigonen	エピゴネン		čtvrtá
festival	Fest	フェスト	フェスティバル	pátá
filologie	Philologie	フィロロギー		pátá
flákač	Lumpen	ルンペン	浮浪者	čtvrtá
flémování	Flehmen	フレーメン		čtvrtá
germán	Germane	ゲルマン		třetí
gotika	Gotik	ゴチック	ゴシック	čtvrtá
hieroglyf	Hieroglyphe	ヒエログリフ	象形文字	čtvrtá
hoblík	Hobel	ホーベル	鉋	pátá
hospoda	Kneipe	クナイペ	バブ, 居酒屋	čtvrtá
homatholoid	Homatholoide	ホマトロイデ		pátá
homogenní dřevo	Homogenholz	ホモゲンホルツ		pátá
hostinec	Gasthof	ガストホーフ		čtvrtá
hra	Spiel	シュピール		pátá
hranice	Grenze	グレンツェ	境, 境界	pátá
humor	Humor	フモール	ユーモア	čtvrtá
chronometr	Chronometer	クロノメーター	クロノメーター	pátá
ikona	Icon	アイコン		čtvrtá
ironicky	ironisch	イローニッシュ	憎らしい	pátá
já	ich	イッヒ		pátá
Japonec	Japaner	ヤバーナー	日本人	pátá
Japonsko	Japan	ヤーパン	日本国, ジャパン	pátá
jeden pár	ein Paar	アインパール		pátá
jedna dva tři	ein zwei drei	アインツバイドライ	ワンツースリー	pátá
jezevčík	Dachshund	ダックスフント		čtvrtá
kabřinec (cihla)	Klinker	クリンカー		čtvrtá
kachličková kamna	Kachelofen	カッヘルオーフェン		pátá
kalhoty proti větru	Windhosen	ウインドホーゼン		pátá
kamarád, spolužák	Kamerad/en	カメラード、カメラーデン	フレンド	pátá
kar	Kar	カール		pátá
karyatida	Karyatide	カリアティード		pátá
katastrofa	Katastrophe	カタストロフェ	カタストロフィ,	pátá

			破局	
knihovna	Bibliothek	ビブリオテーク	図書館, ライブラリー	pátá
komentář (v právu)	Kommentar	コンメンタール	コメント	čtvrtá
koncentrační tábor	Lager	ラーゲル	収容所	čtvrtá
koncern	Konzern	コンツェルン	カルテル, コンビナート, コンビネーション	čtvrtá
konference, zasedání	Tagung	ターグンク	会議, ミーティング	pátá
koupelna	Bad, Bade-	バーデ	バス, 風呂	pátá
koza sánská	Saanen	ザーネン		pátá
krásná žena	die Schöne	とて(も)シャン		pátá
krásný, kráska	Schön	シャン	美しい, 美人, ビューティフル	pátá
křídla	Flügel	フリューゲル	羽, ウイング	čtvrtá
kříž smrti	Totenkreuz	トーテックロイツ		pátá
kultura	Kultur	クルツール	カルチャー	pátá
láska	Liebe	リーベ	愛情, ラブ	pátá
lautal	Lautal	ラウタール		pátá
lázeňský hotel	Kurhaus	クアハウス	温泉宿	čtvrtá
levandulový olej	Lavendeöl	ラベンデル油	ラベンダー油	pátá
lípa	Lindenbaum -> Linden	リンデンバウム -> リンデン		čtvrtá
loterie	Lotto	ロト	ロット	pátá
maar	Maar	マール		pátá
magenta (barva)	Magenta	マゲンタ	マゼンタ	pátá
manuál	Handbuch	ハンドブーフ	ハンドブック	pátá
marka	Mark	マルク		druhá
masochista	Masochist	マゾヒスト->マゾ		čtvrtá
mateřská školka	Kindergarten	キンダーガー(ル)テン	幼稚園	čtvrtá
matka	Mutter	ムッター	お母さん, マザー	pátá
médium	Medium	メディウム	ミディアム, 媒体	čtvrtá
melancholický	melancholisch	メランコリッシュ	メランコリック	pátá
memoáry	Memoiren	メモアーレン	回想録	pátá
menhir	Menhir	メンヒル		pátá
metoda	Methode	メトデー	メソッド, 方法, 仕方	čtvrtá
metody	Methoden	メトデーデン		pátá
metr	Meter	メーター	メートル (hol.)	druhá
mikrometr	Mikrometer	マイクロメーター	マイクロメートル, ミクロン	čtvrtá
milánské žebrovaní	Milanese	ミラネーゼ		pátá
milovaná domovina	Herzheimat	ヘルツハイマート		pátá
mistr	Meister	マイスター	マスター	čtvrtá

mládež, mládí	Jugend	ユージェント	青年, 青少年, 若者	čtvrtá
monopol	Monopol	モノポール		čtvrtá
monumentální	monumentale	モヌメンターレ		pátá
morálnost	Moralität	モラリテート	モラル	pátá
muž, který i v dospělosti žije s rodiči	Nesthocker	ネストホッカー		pátá
myšlení	Denken	デンケン	思考, 考え	pátá
nábytek	Möbel	メーベル	家具	pátá
nálada	Stimmung	シュティムング		pátá
napětí	Spannung	シュパンヌング	サスペンス, テ ンション	pátá
nášivka	Wappen	ワッペン	バッジ	čtvrtá
ne	nein	ナイン		pátá
něco	etwas	エトワス	幾分, 多少, ち よっと	pátá
nehezka žena	unschön	ウンシヤン		pátá
Němci	(die) Deutschen	ドイッチェン	ドイツ人	pátá
Němec	German	ゲルマニ	ドイツ人	pátá
Německý pinč	Pinscher	ピンシエル		pátá
nonius	Nonius	ノギス		čtvrtá
Novogotika	Neugotik	ノイゴティーク	ネオ・ゴシック	pátá
nula	Null	ヌル	ゼロ	čtvrtá
obsah	Inhalt	インハルト	内容	pátá
ochlupení	Haar	ハール	ヘア, 髪の毛	pátá
olympijské hry	Olympiade	オリンピアード	オリンピック、 五輪	pátá
onanie	Onanie	オナニー		druhá
onanovat	Onanie	オナる	マスターベーシ ョンをする, オ ナニーをする	čtvrtá
osoba	Person	ペルゾーン	ベルソナ (lat.)	pátá
otec	Vater	ファーター	お父さん, ファ ーザー	pátá
pán	Herr	ヘル	ミスター, 氏	čtvrtá
peníze	Geld	ゲルト	お金	pátá
pesimismus	Pessimismus	ペシミスムス	ベシミズム, 悲 観	pátá
pěstounka	Pflegemutter	プレゲ	義母, ナース	pátá
pěší výlet	Wanderung	ワンデルング	ハイキング	pátá
pít	trinken	トリンケン		pátá
pocit	Gefühl	ゲフェール	フィーリング	pátá
poloha	Lage	ラーゲ		čtvrtá
potašové sklo	Kaliglas	カリグラス		pátá
povolání	Beruf	ベルーフ	職業, 仕事	čtvrtá
práce na částečný úvazek	Arbeit	アルバイト => バイ ト		první

pracovník na částečný úvazek	Arbeiter	アルバイト	フリーター	čtvrtá
pravděpodobnost	Probabilität	プロバビリテート	確率	pátá
Prometheus	Prometheus	プロメトイス	プロメテウス (řeč.)	pátá
prostředek	Mittel	ミッテル		pátá
protestantismus	Protestantismus	プロテスタントイスマス	プロテスタントイズム	pátá
přehláska	Umlaut	ウムラウト		čtvrtá
pták	Vogel	フォーゲル	鳥, バード	čtvrtá
půjčit si	borgen	ボルゲン		pátá
rám	Rahmen	ラーメン		nezařazeno, stejné jako pokrmy rámen
rastr	Raster	ラスター		čtvrtá
realistické	realistisch	リアリスティッシュ	リアル	pátá
rentier	Rentier	レンティア	金利生活者	pátá
Ringkrug (porcelán)	Ringkrug	リングクルーグ		pátá
rostoucí dům	das wachsende Haus	ワクセンデハウス		pátá
sadomasochismus	Sadomasochismus	サドマゾヒズム		pátá
sadomasochista	Sadomasochist	サドマゾヒスト		pátá
sebeušpinění	Selbstbefleckung	ゼルプストベフレックング		pátá
sedlo	Sattel	ザッテル	サドル	pátá
seminarista	Seminaristen	セミナリスト		pátá
seminář	Seminar	セミナー (ゼミ, ゼミナール)		první
sestra	Schwester	シュベステル → シュベ	シスター	pátá
schéma	Schema	シェーマ	スキーム	čtvrtá
silur	Silur	シルル紀		čtvrtá
skládací člun	Faltboot	ファルトボート		pátá
skupina	Gruppe	グルッペ	グループ	pátá
slavík	Nachtigal	ナハティガル	ナイチンゲール	pátá
slečna	Fräulein	フロイライン	ミス, 女史	čtvrtá
smyslový	sinnlich	ジンリッヒ		pátá
sopečný dóm	Tholoide	トロイデ		pátá
spása	Heil	ハイル		čtvrtá
stratovulkán	Konide	コニーデ		čtvrtá
stratovulkán se sopečným dómem uvnitř	Konitholoide	コニトロイデ		pátá
strouha	Rinne	リンネ		pátá
styl	Stil	シュティール	スタイル	pátá
suchá výstavba	Trockenbau	トロッケンバウ	乾式工法	pátá
svatba	Heirat	ハイラート	結婚, ウエディング	pátá
svoboda	Freiheit	フライハイト	フリーダム, 自由	čtvrtá
svobodný, volný	frei	フライ	フリー	nezařazeno, stejné

				jako <i>fly</i> (létat), <i>fry</i> (smažit)
sypaný kužel tvořený pyroklastickým materiálem	Homate	ホマーテ		pátá
šilink	Schilling	シリング		třetí
škodolibost	Schadenfreude	シャーデンフロイデ		pátá
šnorchl	Schnorchel	シュノーケル		čtvrtá
špic	Spitz	スピッツ		čtvrtá
technologie	Technologie	テクノロジー	テクノロジー	pátá
teror	Terror	テロ		první
terorizovat	Terror + ru	テロる		pátá
Tessar	Tessar	テッサー		pátá
tlaková bomba	Gasbombe	ガスボンベ		čtvrtá
tlaková láhev	Bombe	ボンベ		třetí
třída (přípravná škola)	Kurze	クルゼ		pátá
třímenový sběrač proudu	Bügel	ビューゲル		pátá
typ sopečného kuželu zasazeného do stratovulkánu	Konihomate	コニホマーテ		pátá
věc	Sache	ザッヘ		pátá
večer (událost)	Abend	アーベント	イブニング	čtvrtá
věda	Wissenschaft	ヴィッセンシャフト	サイエンス	pátá
veletrh	Messe	メッセ		druhá
větrová bunda	Windjacke	ウインドヤッケ	ウインドブレーカー	čtvrtá
vitrína	Schaukasten	シャウカステン	ショーケース	čtvrtá
vlast	Heimat	ハイマート	母国	čtvrtá
vzít se	heiraten	ハイラーテン	結婚する	pátá
zahrádka	Kleingarten	クラインガルテン		čtvrtá
zahraniční pracovník	Gastarbeiter	ガストアルバイター		pátá
závodnické číslo	Zeichen (Decken)	ゼッケン		čtvrtá
závrt	Doline	ドリーネ		čtvrtá
zázemí	Hinterland	ヒンターランド	奥地	čtvrtá
zcela, úplný	ganz	ガンツ		pátá
zdvojnásobit	doppelt	ドッペル	ダブル	pátá
Zeus	Zeus	ツォイス	ゼウス (řeč.)	pátá
zirkon	Zirkon	ジルコン		čtvrtá
žena	Frau	フラウ	ウーマン	čtvrtá
život	Leben	レーベン	命, 生命, ライフ	čtvrtá
život na chatě	Hütteleben	ヒュッテレーベン		pátá

* pokud není uvedeno jinak, slova zapsaná *katakanaou* ve sloupci „častější výraz“ pochází z anglického jazyka